

TRIBUNA COOPERAȚIEI

ARDELENE

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNEI DE COOPERATIVE „ARDEALUL“ CLUJ
REDACTOR: PROF. DR. VICTOR JINGA.

Nr. **1-2**

ANUL III. IAN.-FEBR. 1932.

CUPRINSUL:

- Ing. GH. BRÂNDUȘ . Triumful cooperației.
- Ing. GH. CIOC . . . Cooperația forestieră românească.
- V. TOTOMIANZ . Neutralitatea mișcării cooperative și partidul cooperatist englez.
- WILLY SERWY . . Cooperația și acțiunea politica.

— *Dela Uniunea de cooperative „Ardealul“.*

— *Cronica: Știri din țară și streinatate.*

— *Recenzii (Victor Jinga).*

Redacția și Administrația:

Cluj, Uniunea de coop. ARDEALUL, Str. Memorandului 4.

Spre luare aminte.

— Această revistă face legătura între unitățile cooperative din Ardeal și Uniunea lor dela Cluj. Este deci în interesul tuturor unităților să o aboneze neîntârziat și să o citească; să găsească îndrumarea, informațiile și cercelările cari le folosesc și le privesc de aproape.

— Răspândiți această Revistă printre prietini și cunoștințe; în ea se oglindește ideea și acțiunea cooperatistă, mai cu seamă din Ardeal.

— Toți cei cari știu serie despre cooperație să ne trimită articole; cooperatorii să ne comunice părerile lor despre mișcarea, constatările bune și rele privitoare la cooperație.

— Cine nu înapoiază, în timp de zece zile dela expediere, primul număr din revistă ce i-s'a trimis, îl considerăm abonată și așteptăm costul abonamentului.

— Amintiți-vă că hârtia, tiparul și lucrul sunt scumpe; revista se susține numai din abonamente. Trimiteți-ne deci neîntârziat costul abonamentului numai pe adresa Administrației.

— În loc de chitanță, numele abonaților se trec pe pagina a 3-a a copertei. **BCU Cluj / Central University Library, Cluj**

— Manuscrisele primite la Redacție nu se înapoiază.

— Cooperativele cari au local sau instalațiuni proprii să ne trimită fotografia (eventual clișeul) bună a acestora pentru a le reproduce în revista noastră.

— Cooperativele să folosească această revistă pentru reclama produselor lor.

Abonamentul anual la Revista noastră

L 200. — pentru Societățile cooperative cu un plasament, aver sau arenze anuale mai mari de 1 milion lei și pentru orice alte instituțiuni.

„ 170. — pt. idem, idem, mai mici de 1 milion lei.

„ 150 — pt. particulari.

„ 120. — pt. preoți și învățători.

„ 15. — este prețul unui număr simplu.

„ 20. — „ „ „ „ dublu.

Reclame și publicațiuni

Pentru 1 pagină și pentru un an (12 numere). L. 3000.—

„ 1/2 „ „ „ „ „ 6 luni (6 numere) „ 2000.—

„ 1/2 „ „ „ „ „ „ 6 luni (6 numere) „ 2000.—

„ 1/2 „ „ „ „ „ „ „ „ „ 1250.—

TRIBUNA COOPERĂȚIEI

ARDELENE

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNEI DE COOPERATIVE „ARDEALUL“ CLUJ

ANUL III.

IANUARIE—FEBRUARIE 1932.

Nr. 1—2.

Triumful cooperăției

de Ing. Gh. Brânduș

Se pare că regimul capitalist se șubrezește și se transformă pe zi ce trece tocmai prin propriile sale păcate. Apărut abia acum două secole, el se găsește într'un interval de timp atât de scurt la răsântia unui amurg sau în orice caz la începutul unei radicale cotituri. Am zis că acest lucru e datorit regimului capitalist însuși din cauza viciului fundamental pe care se bazează: individualismul.

Intreprinderile capitaliste n'au știut până acumă ce este solidaritatea și cu atât mai puțin au cunoscut mutualitatea. Din acest punct de vedere capitalismul pare că se deosețește fundamental ca epocă social-economică chiar față de feudalism și sclavagiu. Căci de unde pe ce o parte complexul și numărul mic al comunităților feudalistice și sclavagiste mai permitea o legătură de reciprocă cunoaștere între sclavi și domni sau între seniori și supuși, iar pe de altă parte un interes reciproc lega gospodăria, interes care oricât ar fi fost el de mic exista, capitalismul a mărit numărul întreprinderilor sălbătind concurența și a rupt orice legătură de comun interes între ele, eliminând din viața economică urma oricărui substrat sufletesc.

Dacă e vorba să comparăm epocile social-economice din punctul de vedere al duratei lor, vom constata că cu cât ele se găsec mai aproape de timpurile noastre, au dăinuit mai puțin. Considerând deci din multe privințe, epoca capitalistă ca un progres față de cea anterioară ei, vom găsi că răsturnarea acestei epoci capitaliste s'a făcut cu o viteză mai mare decât cea feudalistă, care la rândul ei s'a distrus iarăș mai repede decât sclavajul. Din acest punct de vedere deci, am putea într'adevăr considera că progresul sau perindarea epocilor social-economice s'a făcut într'o progresie geometrică.

Intorcându-ne din nou la viciile regimului capitalist vom constata că în afară de nesolidaritatea întreprinderilor, partea contrară a acestui sentiment, concurența a fost caracteristica principală a epocii. Toate descoperirile și oricât de diferite au fost ele în toate domeniile, n'au servit decât ca formă și enunț la perfecționarea vieții omenești; în fond descoperirile au servit la mărirea rivalității și ca mijloace prin cari o întreprindere da lovitura celeilalte. De aceea a fost suficient ca una dintre întreprinderi să emită un produs, pentruca toate celelalte să se

ăpuce a-l transforma, schimba și multiplica, numai și numai spre a distruge plasamentul celei dintâi. Dar în legătură cu aceasta, folosirea mașinei în orice operație industrială, fie aceasta oricât de complicată a adăus un plus de toxine în funcționarea mecanismului capitalist.

A contribuit la năvala mașinei și la excluderea omului din migala operațiunilor industriale, în special concentrarea fără de margini a capitalului. În toate domeniile și în toate laturile vieții sociale, capitalismul a intervenit, a conspirat, a întârziat acțiuni cari l-ar fi împiedecat în manifestările sale aranjate după plac și a contaminat prin puterea banului toată organizația socială, impunându-i vederile sale.

În felul în care a activat capitalismul în ultima vreme, părea la un moment dat că nu ne aflăm în fața concurenței unei singure întreprinderi ci că pentru a-și susține dominația, capitalismul o intrunise într'un front unic, pentru a și supune totul. În felul acesta regimul capitalist a ținut strâns în mână frânele omernirii. Dar atât n'a fost de ajuns. Capitalismul organizat în trusturi s'a silit să impună vederile sale chiar acolo unde nu putea manevra. S'au constituit atunci acele concerne intercontinentale și carteluri reputeate cari prin felul lor de a acționa nu aveau alt scop, decât guvernarea pieșii în mod uniform în toată lumea. Acest fapt a dus la gruparea oamenilor în două categorii distincte: una mică la număr dar puternică: producătorii, iar alta mare la număr dar lipsită de cohesiunea celei dintâi: consumatorii. Prin diferența de interese care anima cele două tabere în luptă, s'a format între ele un zid despărțitor, devenind actualmente două fronturi contrarii în hărțuială.

Dela asocierea producătorilor numai agricultorul a rămas în vechea situație. Producția agricolă este prin excelență un domeniu unde nu se poate lucra decât activând direct și nu manevrând cuișele. De aceea capitalismul acaparase acest fel de producție numai într'o mică măsură, în schimb comerțul produselor de acest fel fusese cuprins de aceeaș caracatiță capitalistă.

La noi concentrarea capitalistă era numai o înfășisare în mic a lucrurilor. Modelul trusturilor uriașe îl posedă America, însumând organizațiuni cu întinderi universale, cum e de exemplu trustul petrolului, trustul metalurgic, al navigației maritime și aeriene. etc. În Europa, Germania reprezenta pionul cel mai avansat al organizației capitaliste. Dar pe când trusturile americane și germane sunt expuse pare-se a se îneca în propriile lor afaceri, la noi ele mai sunt în perspectivă de dăinuire, chiar așa de pitice precum sunt față de celelalte. Căci nu vom aminti decât pe acela al zahărului, a cărui problemă se discută de cel puțin 2—3 ani de zile. Și în felul în care nu s'a putut ajunge la rezultate, problema deslegării prețului zahărului are aparența unei noi teoreme asemănătoare cu a lui Fermat sau cu a cuadraturii cercului. Și una și celelalte dăinuiesc fără să fi reușit ci-

meva să le rezolve. De câțiva ani încoace, guvern după guvern cade după ce fiecare a anunțat că va rezolva problema prețului zahărului, dar cade înainte de a o înfăptui. Trustul producător nu cedează cu una cu două. Iar într'o țară în care grâul se vinde cu 2 lei/kgul este o nenorocire ca acest aliment care este zahărul să trebuiască să fie cumpărat cu 21 kg. de grâu. Se spunea și se plângea populația asupra scumpetii chibriturilor. Față însă de importanța pe care o prezintă zahărul care servește ca aliment indispensabil și pentru sănătoși și pentru bolnavi și pentru bogați ca și pentru săraci, trebuie să aducem chestiunea lui mai la suprafață. Căci este inadmisibil ca pe când Cehoslovacia oferă/kgul cu 7 lei, Anglia ni l-ar fi oferit pe o aceeaș greutate de sare, prețul zahărului la noi să fie mereu pe acelaș picior cu al medicamentelor. Și poate că cel puțin acum în ceasul al unsprezecelea se va găsi cineva care să taie nodul gordian al problemei. Fără îndoială că precum totul are un finit chiar în organizația capitalistă, problema se va putea lua dela ordinea zilei, mai curând sau mai târziu. Ar fi să credem altfel că tensiunea între producători și consumatori, să fie de o elasticitate înfinită.

Dar în afară de cele văzute până acum, capitalismul a mai clocotit un rău care acum se răsbună. A încurajat luxul. Prin retribuițiuri uriașe, prin intervenții în dreapta și în stânga a creiat adevărați măcinători de bani cari au aruncat cu mâna spartă, aurul în toate părțile. De aici un flagel care s'a întins creind apetituri pentru câștiguri parazitare și pentru cheltuieli de frondă. Numai sistemul capitalist poate să conceapă o remunerație gratuită pentrucă în definitiv cu ea încarcă tot prețul produselor. Și tot numai acesta a putut să sacrifice pentru susținerea intereselor sale, sume uriașe pentru persoanele simandicoase întreținute ale consiliilor de administrație cari apoi în această calitate au pompat la bani din toate părțile, obținând credit în orice condițiuni. Iar acum când contul „Dubioșilor“ caută o acoperire pe orice cale, parazitismul formează punctul de agravare al crizei. Nu mai vorbim de repercursiunea pe care a avut-o cheltuiala donjuanilor asupra celor slabi la suflet. Atrăși în cursă și unii și alții, astăzi se văd la limita capacității de plată. În această situațiune au început crahurile americane. Instituție după instituție se răsturna, fără ca cele sănătoase să intervină pe vreo cale oarecare. Trăiseră toate doar sub regimul liberei concurențe care se manifesta acum în toată splendoarea sa.

Din pățaniile întreprinderilor cari au căzut mai întâi victimă concurenței, se pare că la noi s'a învățat ceva. Și cu câteva luni în urmă băncile capitaliste au început în România a se sindicaliza. A dispărut deci dintr'odată concurența pentrucă să se pășiască la o solidarizare completă. Cu alte cuvinte s'a pornit pe calea cooperatismului.

Precum știm cooperatismul și-a făcut apariția mai târziu

decât capitalismul și anume cu o diferență de câteva decenii. Și într-o măsură oarecare capitalismul l-a promovat. Într-adevăr în momentul în care capitalismul se organiza cumpărând omul cu suflet cu tot și izolându-l de semenul său, în lumea consumatoare se găseau toți cei brutalizați de metodele acestea respingătoare.

Mutualitatea și solidarismul ce s'a avut atunci în vedere prin acțiunea cooperatistă se mărginea doar la anumite domenii ale vieții. Astăzi se pare că desfășurarea evenimentelor favorizează cooperarea și dezvoltarea ei în toate direcțiunile. Căci dacă producția a dat greș pe baza uriașei concentrări capitaliste, nimic mai ușor ca după pulverizarea acestora, ca să se organizeze pe baza restrânse și pe întreprinderi în care consumatorii să fie direct interesați. În felul acesta ei își formează și prețurile și nu vom mai putea asista la viciile regimului capitalist unde desacordul celor două interese să fie dus până la exasperare.

Aceasta însă n'ar fi singura calitate a sistemului. Capitalismul industrial se depărtașe cu producția dela cele artistice, punându-se pe baze pure monistice. Încă în felul în care el era organizat și cooperarea gășise suficient teren de dezvoltare, în întreprinderi adecuate ca : ateliere, țesătorii, gospodării agricole, etc. Reparațiunile oferise de asemenea obiect pentru întreprinderile cooperatiste. Dar prin faptul că în noul proces ce se desfășoară concurența nu mai este elementul preponderant, vom avea de sigur o mică concentrare în producția care fără să poată acapara un organism întreg, se va manifesta ca un sistem ce lasă fiecăruia libera activitate.

Unde însă cooperarea își va găsi terenul propice, va fi de sigur agricultura. În special la noi unde domeniul acesta a fost insuficient dezvoltat, cooperarea va avea la dispoziție un câmp întreg de înlăptuire. Nu trebuie să uităm că Rusia dacă a socializat mijlocele de producție, a organizat această producție pe baze cari pleacă tot dela cooperare.

La noi s'au și prevăzut oarecum evenimentele, creindu-se legea asociațiilor agricole, care va forma punctul de mănecare pentru noua formă social-economică. Ea era mai cu seamă necesară și va trebui sever reglementată și pentru motivul marilor sarcini pe cari le va suporta țara în folosul plugărimii. Conversiunea datoriilor agricole nu este prima sarcină și nici o măsură unică pentru creierea și afirmarea spiritului cooperatiei. Căci ea este o măsură ce formează o logică consecință a improprietății. Iar acestea constatate vom afirma că această țară departe de a neglija clasa țărănească, a făcut din contră mult bine pentru ea, dar cu aceasta a îndrumat economia țării întregi spre forma care pare acum a se înstăpâni: cooperarea. Și când afirmăm acestea ne gândim la proiectul însuși al conversiunii datoriilor agricole care de sigur va trebui să lase fiecăruia ce este al lui, pentruca să se întegreze în adevăratul spirit cooperatist. În felul

în care este astăzi conceput pare că prea se favorizează o clasă în folosul celeilalte.

Pulverizarea întreprinderilor capitaliste se pare că favorizează însăși cooperăția. Structura socială a țărilor oscilează spre mica proprietate și aceasta nu numai în domeniul agricol ci și în cel industrial, urban etc. La noi numai prin ultima reformă agrară s'au distribuit țăranilor următoarele terenuri ¹⁾:

a) 2,625,850 Ha în vechiul regat, la 559.525 împroprietăriți,

b) 1,525,248 Ha în Transilvania la 300.000 de împroprietăriți și

c) 1,481,920 Ha în Basarabia la 357016 împroprietăriți.

Se vede deci din aceste cifre că tipul preponderent de proprietate se învârtă în jurul lotului de 4—4.5 Ha. Exploatarea rațională a acestor pământuri nu se poate face decât prin cooperăție.

În alte țări lucrurile se prezintă în aceeași înfățișare. În unul din numerele acestei reviste se vorbea despre o țară de cooperatori care ar fi Finlanda. ²⁾ Dar în Europa vom pune pe aceeaș scară Dania, Holanda, apoi într'o măsură mai mică, Franța, Italia, Elveția și Germania. Dacă e vorba în special de Germania, vom remarca că deși a fost bătută de manifestările capitalismului într'o măsură acută, totuși cooperăția s'a dezvoltat alături de el, trăind sub forme durabile.

Cooperatismul va veni fatal, chiar a început să se manifeste foarte pronunțat și în construcțiile urbane. Tot ce există astăzi ca întreprindere în această privință pleacă dela baze pur cooperatiste, chiar-dacă funcționează după sistemele capitaliste. Dar tocmai aici stă vitalitatea sistemului cooperatist, că în el își găsește metoda de funcționare chiar sistemul rival. De aceea cu drept cuvânt putem să spunem: cooperatismul triumfează.

— BUNĂSTAREA STATELOR, inclusiv a Italiei, atârnă, numai foarte puțin de guverne și parlamente, aceste trecătoare manifestări ale tendințelor nestătornice. Viitorul fericit al unui popor încolțește în instituțiunile sale cooperatiste și în nouile experiențe pe cari le pregătește deslegarea problemei sociale.

(L. Luzatti, mare cooperator, economist și om politic italian).

1) Vezi E. Lovinescu: Istoria civilizației rom. vol. Forțele reacționare.

2) Vezi revista Tribuna cooperăției ardeleni, nrul 10—11 pe 1931 articolul: O țară de cooperatori, de V. Jinga.

Cooperația forestieră românească

Inceputuri, realizări și perspective

de Inginer George Cioc

Regretatul Inginer Gh. Turneanu, în broșura sa „Exploatarea lemnului în cooperația românească”, socotea că obârșia cooperației românești se datorește celor de jos, adică celor răsarîți din marea masă a țărănimii, cari au înțeles că această doctrină se putea adapta la simplitatea cinstită a sătenilor noștri.

La început, mersul a fost încet, fiindcă, în afară de avântul câtorva entuziaști, conșiși de rostul acestei doctrine economice, cooperația n'a avut nici-un fel de sprijin legal, ci numai șicanări, din partea acelorora, cărora li se lua posibilitatea de a mai specula naivitatea și bună credința poporului românesc.

Așadar, cooperația românească, fără nici-un ajutor din afară, s'a născut din „nevoile adânc simțite ale poporului” confirmându-se, prin aceasta, afirmația profesorului din Zurich, H. Müller, care, în lucrarea sa, „Cooperația și reforma dreptului ei în statele democratice”, spune: „Cooperația este o formă socială, izvorâtă, în mod spontan, în toate țările din mizeria clase'or muncitoare; neputând fi fundată, decât dacă mizeria materială este încercată de oameni, moralmente sănătoși, și dacă este combătută de oameni hotărâți, dotați cu o mare putere de voință”.

La noi, poporul, secătuit de cămătarul nesățios, și lipsit de ogorul, pentru care sângeraseră generațiile trecute, a plecat ușor urechea, la cântecul armonios al solidarizării cooperative, trâmbițat de marele inspirat-altruist Spiru Haret, al cărui ecou, purtat de graiul dascălimei și preoției conștiente, desbrăcate de haina pestriță a politicii de partid, a străbătut toate plaiurile strămoșești, trezindu-le și organizându-le în bănci populare.

Târziu, în 1903, apare Legea băncilor populare, punându-le sub controlul „Centralei Băncilor pop.”, ca apoi, în 1916, să treacă la Casa Centrală a băncilor populare și cooperativelor sătești.

Apoi, Băncile populare au format razemul „obștiilor sătești, pentru arendări de moșii” cari s'au ivit ca o reacțiune contra ciocoiului speculator. Modul chibzuit cum au lucrat pământul sătenii, în aceste obștii, a fost o primă sugestie, dată guvernărilor, în vederea împroprietăririi, ce n'avea să întârzie.

De îndată ce împroprietăriră a fost fapt împlinit, rolul obștiilor de arendare a fost terminat, lăsând câmp liber „Coopera-

tivelor de aprovizionare și desfacere în comun*, cari aveau drept scop înlăturarea intermediarului, dintre țaranul împroprietărit și consumatorul îndepărtat.

Cooperarea forestieră, mult mai complicată, apare târziu ca o năzuință de luptă a sătenilor — muncitori de pădure — contra societăților capitaliste, înstrăinate, ce nu căutau decât o îmbogățire rapidă, prin specula secătuitoare a lucrătorului indigen, care, de multe ori, era înlocuit, dela lucru, cu cel adus din depărtări.

Prin faptul că societățile anonime lăsau numai jaf, în munții pe unde treceau, iar după ele porneau torenții năvalnici, populația văilor muntoase, muncitoare de pădure, amenințată, în existența sa, prin distrugerea și neregenerarea codrilor, ca și prin furia viiturilor de ape, ce le luau gospodăria și case, s'a prins, cu ultima nădejde, de această nouă formă de viață, cerându-i dreptate și posibilitate de a trăi omenește, în țara stropită cu sânge strămoșesc.

Subt scutul oblăduitor al legilor din 1910 (Al. Constantinescu) și 1918 (Fotin Enescu), când cooperativelor li s'a dat puțința să cumpere păduri, cu preț de bună învoială, muncitorimea, dela munte, se trezește și-și strânge rândurile, în noile formațiuni, menite să o ridice sus, pe treptele sociale și economice.

Deci, cooperarea forestieră a apărut deodată, ca o necesitate absolută a muncitorului de pădure, speculat, adâncindu-și rădăcinile în sufletele celor necăjiți, ca și în îndeletnicirea lor naturală și localnică, unde a găsit terenul bun pentru propășire.

Di A. G. Galan, în opul său „Nașterea și dezvoltarea cooperării moderne“, atribuie avântul luat de cooperarea forestieră, după războiu, la doi factori:

a) Primul de ordin politic — național — Reforma agrară. Într'adevăr, la munte și coline, terenul de cultură fiind limitat și redus, iar izlazurile comunale, create adhoc, nefiind o soluție suficientă, pentru rezolvarea problemei agrare, față de această populație, a dat de gândit potențailor zilei, cari au compensat această lipsă, prin păduri, cu ajutorul creditelor, acordate de Stat, prin fostele Centrale.

b) Al doilea, de natură economică: „Tendința acoperirii crizei de producție“.

Această criză de subproducție, în prima perioadă postbelică, a fost foarte accentuată, așa încât câștigurile mari, ce se întrezăreau continuu, au determinat și cooperativele să pornească la lucrări importante, cu gândul la consolidarea temeliiilor lor, încă nesigure.

Așadar, acestea sunt motivele adevărate, ce au determinat fostele Centrale, ca instituții de Stat, să sprijine până la sacrificiu, cu credite și specialiști, orice început de organizare cooperativă, cărui i se întrezăreau oarecari șanse în viitor.

În acest stadiu începător, fără oameni de specialitate și mai presus de toate fără fonduri suficiente, cooperarea forestieră na-

țională a pornit la lucru, cu tot curajul, tocmai în momentul critic, când finanța capitalistă, din cauza urlei rentabilități dubioase, ezita să se angajeze în exploatare.

Pentru orientare, menționez că anul 1905 este începutul cooperăției noastre forestiere, căci, în Nordul Moldovei, — la Boroaia-Suceava, — a apărut prima societate de acest gen, cu numele sugestiv de „Norocul”.

Progresiv și iute, sub influența legilor și evenimentelor arătate, cooperăția de păduri, a răsărit, ca din necunoscut, în jurul masivelor păduroase, cu dorul de a naționaliza exploatarea pădurilor, păstrate cu atâta sacrificiu de sânge românesc.

Variația numărului de cooperative, membri, capital și fonduri, se poate urmări din tabloul de mai jos :

Anul	No. Cooperativelor	No. Societarilor	Capital soc.	Fond. rezervă
1905	1	28	1.100	—
1908	32	1.260	232.512	4.473
1910	89	4.563	624.396	54.227
1912	149	8.495	1.010.114	136.262
1915	221	18.287	1.284.085	
1919	384	23.400	3.042.918	
1921	673	41.527	13.386.122	
1923	886			
1930	236	34.592	92.215.000	38.050.000

Analiza tabloului de mai sus arată că numărul cooperativelor a crescut până în 1923, ajungând la 886, ca apoi să descrească, prin lichidare și nefuncționare, până la 236, în 1930, iar astăzi, în mod cert, trebuie să fi scăzut sub 200.

Cauzele multiplicării acestor cooperative le-am văzut în avantajele acordate prin legi și rentabilitatea mare a exploatarea de păduri, după războiu, precum și în entuziasmul celor mulți, care au crezut că e de ajuns a constitui o cooperativă, pentru ca apoi să vină câștiguri nesăbuite, fără muncă și necazuri.

Au fost deajuns primele obstacole, inerente oricărui început pripit și fără o necesitate reală, ca toate formațiunile, create fără o justificare, să nu poată funcționa și deci să moară, înainte de a fi văzut lumina muncii adevărate.

Ca o sugestie, pentru acei ce vor dori, în viitor, să organizeze cooperative forestiere, citez câteva din cauzele, cari au făcut să se stingă repede flacăra cooperativelor, alimentate cu surrogate:

1. Nu s'a ținut seamă de faptul că o astfel de instituție, trebuie să fie cerută de nevoile locale.

2. S'a ignorat elementul — pădure —, mulțumindu-se cu exploatarea accidentale — izlazuri comunale — cari terminându-se, cooperativa a murit.

3. S'a nădăjduit peste măsură în creditele acordate de stat, cari, din motive lesne de imaginat, n'au putut satisface cerințele

mereu crescânde ale unităților, ce se înmulțeau, ca ciupercile după ploaie. De aici, lipsa de interes cooperatist a societarilor, cari n'au vrut să risce capitalul lor propriu, mulțumindu-se a strânge sume derizorii, cari n'au putut să satisfacă marile cerințe ale exploatărilor forestiere.

4. Ignoranța în materie de cooperație și lipsa cunoștințelor elementare, în cece privește operațiunile comerciale și industriale. Din beneficiile realizate, în loc să creieze fonduri de rezervă și prevedere, cât mai importante, cari să reziste oricărui fel de criză economică, fruntașii acestor societăți s'au repezit la împărțirea lui și de multe ori, încheind situații ireale, au rupt din însăși averea instituției comune.

5. Lipsindu-le simțul realității, mulți conducători, fără să țină seama de capacitatea financiară a instituției ce conduceau, s'au angajat în lucrări peste puterile lor și cu rezultate dubioase.

Astfel, au împrumutat sume mari pe cari le-au imobilizat în instalații, cu o rentabilitate redusă, așa încât dobânzile și amortismentele, unite cu risipa cheltuielilor de regie aruncate fără nici-o chibzuință, au dus la ruină multe începuturi serioase, punând pe drumuri gospodari, cari veniseră să găsească mântuirea, în cea mai nobilă organizare socială.

Ca o edificare asupra situației financiare a cooperativei forestiere, la 31 Decembrie 1930, din bilanțul provizoriu, întocmit de serviciul statistic al Oficiului Cooperației, am extras conturile active și pasive, ce urmează:

Active.

Diferite investiții (mașini, căi ferate, imobile, etc.)	Lei 140,461.000
Inventar material lemnos	„ 156,610.000
Investiții în exploatare	„ 99,790.000
Debitori diverși	„ 90,566.000
Diverse	„ 52,506.000
Disponibil (cassă și depozite)	„ 26,647.000
Pierderi diferite	„ 53,061.000
	<hr/>
Total	Lei 619,641.000

Pasive.

Capital social	Lei 92,225.000
Fond de rezervă și prevedere	„ 38,050.000
Fond cultural și opere sociale	„ 10,385.000
Diverse fonduri de amortizare	„ 81,474.000
Creditori-instituții cooperative	„ 218,827.000
Creditori particulari	„ 118,922.000
Proprietari păduri	„ 47,367.000
Beneficiu net	„ 12,391.000
	<hr/>
Total	Lei 619,641.000

Din aceste date, rezultă că întregul capital lucrător al cooperației forestiere se ridică la suma de 607,250.000 lei, proporția capitalului străin fiind de 64% (385,116.000 lei).

În acest capital străin de 385,116.000 lei, statul deține 218,827.000 lei, sau 55%.

Investițiunile acestor cooperative sunt de 383,878.000 lei, reprezentând o cotă de 63% din totalul fondurilor proprii și străine, ceea ce este o greșală, cu consecințe dureroase.

Din această cauză, dobânzile mari plătite capitalului împrumutat, neputându-se achita, din cauza beneficiilor reduse, înghițite de investițiune, s'au capitalizat mereu, măbind datoriiile, ce au ajuns a nu mai putea fi plătite.

Astăzi, odată cu stricarea echilibrului economic, dacă s'ar încerca o lichidare rapidă a operațiunilor cooperativelor debitoare, pe lângă compromiterea ideii de cooperație, s'ar periclita însăși creditele acordate, nemai putând fi recuperate, decât în mică măsură, datorită deprecierei tuturor valorilor.

Cota redusă a fondurilor proprii — 36% — este o dovadă că societarii încă nu sunt pătrunși de importanța acestora și ca atare de rostul cooperației, pe care n'au privit-o decât ca ceva artificial și trecător, fiindcă erau lipsiți de cultura cooperativă.

De aici, se vede că situația financiară a cooperativelor forestiere este îngrijorătoare pentru viitorul apropiat, în cazul că nu se va găsi formula magică, pentru consolidarea vieții economice.

Această stare se datorește, pe lângă criza economică, raportului mare dintre fondurile străine (împrumuturi) și cele proprii, ca și grele lichidități a averii imobilizate în instalații.

La cererea sau acordarea de credite, trebuie avut în vedere că întreprinderile industriale, cu investițiuni în instalații și mașini, nu pot folosi capitalul străin, decât în proporție de maximum 50% din totalul fondurilor de exploatare (capital propriu și străin).

Ori, situația de mai sus demonstrează că nu s'a ținut seamă de nici-un considerent, la acordarea creditelor de către fostele centrale, cari au înregistrat pierderi simțitoare, din această cauză.

Pentru aceasta, actuala Bancă Centrală Cooperativă este greu de convins, la aprobarea împrumuturilor, solicitate pentru exploatarea forestiere, cari prezintă o rentabilitate din ce în ce mai problematică.

În concluzie, cooperația forestieră, cu toate greșelile, pe cari le plătește scump, fiind izvorâtă din nevoia muncitorimei de a se organiza și emancipa economică, iar, în afară de aceasta, având cele două elemente esențiale pentru dezvoltare — muncitorul și pădurea — are în față cel mai frumos și variat orizont.

Lipsa capitalului necesar în exploatare și găsirea de bușeurilor de desfacere, în afară de alte lipsuri mai mici, sunt cele două probleme mari, cari vor da de gândit, serios, atât conducătorilor țării, cât și conducătorilor responsabili ai mișcării.

Încetători în viitorul cooperației, trebuie să lucrăm mereu, în vederea trezirii maselor, cari vor primi acest botez, ca singurul ideal moral de organizare economică și regenerarea socială.

Posești, 10 Decembrie 1931.

Neutralitatea mișcării cooperative și partidul cooperatist englez.

de Prof. Dr. V. Totomiază

Dela începuturile ei, mișcarea cooperativă din cele mai multe țări stă pe tărâmul neutralității politice sau mai bine zis în afara partidelor. Chiar Robert Owen — el însuși un politician — o recomanda cooperativelor, corporațiilor și societăților de ajutor. Mai viu au insistat asupra acestei neutralități Dr. William King, Pionierii din Rochdale și creștinii — sociali englezi. — Grație acestei neutralități mișcarea cooperativă britanică a fost sprijinită puternic și pilduitor pentru organizația cooperativă continentală, de oameni din toate partidele politice.

Pe continentul european, în Germania, Elveția, Franța și Țările scandinave, neutralitatea politică a mișcării cooperative a fost și mai profund accentuată prin scrierile speciale și articolele din pana unor scriitori ca Prof. Dr. Hans Müller, Heinrich Kaufmann, Prof. Dr. Franz Staudinger, Prof. Charles Gide, ș. a. Din cauza aceasta și cele mai mari organizațiuni cooperative din Europa sunt în afara partidelor, ceea ce bineînțeles nu împiedică, ca membrii uneia sau alteia din organizațiuni să voteze în timpul alegerilor pentru partidul social-democrat sau un alt partid.

În ultimul timp s'a văzut însă, că în parlamente se simte necesitatea unor prieteni, cari să apere organizația cooperativă de dușmani. Liderul cooperatist italian Luigi Luzzatti, figurând el însuși ca conducător politic al moderaților în parlamentul italian, a fost primul care a întocmit în 1911 o fracțiune parlamentară a prietenilor cooperației. Această fracțiune, numărând cel mult 150 membri, se compunea din deputați aparținând tuturor partidelor, dela deputatul conservator Cornagia până la socialistul și conducătorul sindicalist Rigola. Secretar al acestui grup parlamentar a fost ales fruntașul cooperatist și socialist A. Vergnanini, care nici nu făcea parte din parlament. Cu toate acestea socialistii erau nemulțumiți de grup; de altfel nici nu era prea energic, poate și din cauză că fondatorul și președintele său, Luigi Luzzatti, era pe atunci un om de aproape 70 ani. În timpul războiului grupul parlamentar italian încetă de fapt de a mai exista.

Exemplul Italiei îl urmă *Franța* unde după război se înființă un grup parlamentar al prietenilor cooperației. Astăzi numără circa 100 deputați din toate partidele, mai mult însă socialiști și radicali. Președintele grupului a fost ales Brunnet, deputat socialist de Paris. Acest grup pare să fie mai activ decât cel italian dispărut. Dar nici el n'a obținut până acum ceva extraordinar. În orice caz o astfel de reprezentativă în parlament, pentru salvagardarea intereselor, corespunde teoriei neutralității mișcării cooperative.

O altă metodă de înrăurire a parlamentarilor a încercat-o Uniunea națională a cooperativelor de consum *germane*. Ea a trimis tuturor candidaților de deputați circulari, cerându-le să indice dacă sunt prieteni ai mișcării cooperative. Acei candidați cari răspundeau afirmativ la această întrebare (și între aceștia erau afară de social-democrați și candidați din alte partide politice, ca de exemplu liberalul Prof. Schulze Gaevernitz), erau recomandați alegătorilor de către Uniune. Acest procedeu a fost însă curând părăsit.

O treia metodă pentru apărarea organizației cooperative de o legiferare potrivnică s'a introdus acum câțiva ani în *Bulgaria*. Conducătorii diferitelor categorii de cooperative au întemeiat o asociație pentru salvagardarea intereselor mișcării, căreia îi aparțin nu numai membri ai parlamentului, dar și alți bărbați influenți. Această nouă organizație se numește „Asociația prietenilor cooperației din Bulgaria“.

După cum am observat, cele trei metode nu înseamnă o renunțare la neutralitatea politică a mișcării cooperative, dovedită atât de eficace. Până acum n'au dat rezultate prea mari, dar în orice caz nu pot să strice. Marea Britanie a întrebuițat, imediat după război, o nouă metodă pentru influențarea parlamentului. A înființat un partid al cooperației și la alegerile din 1918 intră în parlament un reprezentant al acestui partid.

Dar acest nou partid al cooperației nu a fost și nici nu este încă un partid de sine stătător. El este numai o mică anexă a marelui partid laburist și deabia la ultimele legeri s'a prezentat cu un program propriu. În baza acestui program partidul cooperației a lansat apelul său electoral în care se comunicau alegătorilor cele mai importante propuneri în următoarele șase puncte. Partidul cere:

1. Înființarea unui oficiu pentru achiziționarea tuturor întreprinderilor existente producătoare de forță mecanică (electricitate, gaz, ulei, etc.), ca să se poată organiza în toată raza locuibilă a comunei aprovizionarea uniformă și eficientă cu forță și curent.

2. Înființarea unui oficiu național al comunicațiilor, al cărui scop să fie achiziționarea tuturor căilor ferate, liniilor aeriene, drumurilor publice și liniilor de navigație din Anglia.

3. Înființarea unui oficiu pentru aprovizionarea cu apă și secarea pământurilor mlăștinoase, câștigându-se teren pentru

colonizare. Coloniile să fie făcute de cooperative sau pe bază cooperativă.

4. Consumul produselor agriculturii engleze să fie astfel regulat, ca agricultura să capete o bază stabilizată. Vânzarea produselor să fie făcută prin cooperative agricole sau prin societăți comerciale de utilitate publică, făcându-se demarcație între funcțiunile producătorilor și cele ale distribuitorilor de produse. Producătorii și distribuitorii unei mărfi să fie încurajați de către organizațiile economice de utilitate publică să trateze asupra prețului de cumpărare și vânzare pentru a ajunge la fixarea unor prețuri uniforme.

5. Printr'un plebiscit să se stabilească dacă cultura sfeclii de zahăr este pentru Aglia o necesitate economică și în caz afirmativ să se reorganizeze cultura sfeclii pe bază cooperativă, iar valorificarea ei industrială să se se lase pe seama magazineilor de gros englez și scoțian.

6. Să fie instituite organizații proprii, care să desvolte astfel comerțul indigen, încât piața internă să-i fie pe cât posibil asigurată, această țintă să se atingă mai cu seamă printr'o colaborare între producătorul indigen și distribuitorul de mărfuri.

Acest program frumos deși nu tocmai cooperatist, în parte chiar cu tendințe de socialism de stat, nu a exercitat nici o atracție în ultimele alegeri. Micul partid al cooperației a împărțit în insuccesul marelui său aliat, partidul laborist. Din 18 candidați ai partidului cooperației a fost reales numai unul, dl. Leonard din Glasgow. Chiar un oraș în întregime cooperativ, cum e Kettering, și-a ales un candidat conservator în locul celui cooperativ. Astfel partidul cooperației, care în parlamentul trecut avea 7 reprezentanți, are astăzi un singur deputat, ca în 1918. Însăși conducătorul partidului, dl. Alexander, de curând încă ministru al marinei în cabinetul MacDonald și demisionat în urma neînțelegerilor cu acesta, nu a fost ales. Aceasta o regretă în special organul mișcării cooperative engleze „The Co-operative News”, observând cu tristețe: „cooperatorii trebuie să înțeleagă ce non-sens e să cumperi la cooperativă și în același timp să votezi contra cooperației, la alegeri, cum au făcut-o la 2 Octombrie sute de mii de cooperatori”.

Pare că D-lui Alexander, conducătorul partidului cooperației i-a stricat în alegeri mai cu seamă faptul că fusese ministru al marinei. Temerea manifestată în organul său „The Co-operation” de Dr. Warbasse, cunoscutul teoretician al cooperației americane, care e potrivit un partid al cooperației, că pentru Dl. Alexander, în calitate de șef al partidului cooperației, postul de ministru al marinei era cu totul nepotrivit, s'a adevărit. În același timp observă Dl. Warbasse, că mișcarea sindicalistă și partidul laborist reprezintă mai mult interesele producătorilor, pe când partidul cooperației trebuie să fie un reprezentant al intereselor consumatorilor.

Un alt cunoscut teoretician francez al cooperației dl. Prof. Ch. Gide, scrie cu ocazia ultimelor alegeri din Marea Britanie, în organul său „L'Émancipation” între altele următoarele: „Prietenii noștri englezi, în contradicție cu sfaturile bătrânilor pionieri ai cooperației, s'au amestecat în alegeri politice și la ultimele alegeri organele lor au sîsînit o luptă energetică în favoarea partidului laburist. Multe motive și foarte serioase i-au îndemnat la aceasta — nu numai solidaritatea de clasă, dar și apărarea comerțului liber. Și acum trebuie să împărtășească grozava înfrângere suferită de partidul laburist” . . . „Se zice că această înfrângere politică nu va aduce prejudicii mișcării cooperative engleze? S'o sperăm, dar cu regret trebuie să constatăm, că mișcarea cooperative nu mai e azi unitară, ceea ce este un adevăr matematic. Iată dovada. Pentru partidul laburist au votat 6.750,000 inși. Numărul celor organizați în cooperative de consum din Anglia e însă de 6.500,000, adică 13.000,000 dacă numărăm și femeile, căci toți cooperatorii sunt căsătoriți. Dacă am presupune chiar că toți cei cari au votat pentru partidul laburist ar fi cooperatori, de sigur o presupunere exagerată, totuși va reeși că cel puțin jumătate din numărul cooperativelor și cooperativele au votat pentru partidul conservator, neținând seama de cuvântul de ordine al presei cooperative. Se vor exclude oare circa 8.000,000 cooperatori, cari au votat cu cei din dreapta? Desigur că nu. Se va tăcea și aceasta va fi soluția cea mai bună; ar fi fost mai bine însă, dacă nu s'ar fi provocat această sciziune.”

Am redat părerile celor doi teoreticieni ai cooperației, cari sunt adepți ai unei severe neutralități. Dar chestiunea nu mai e așa de simplă cum a fost ordinară. Desigur că cele mai multe țări trebuie să stea și acum pe tărâmul neutralității în politică, cum au stat și înainte. Dar pentru Marea Britanie reîntorcerea la situația din trecut e foarte grea. Va fi mai ușor să se elaboreze un program cooperatist care să cuprindă nu numai propuneri practice, dar și o concepție morală cooperatistă. Înainte de toate însă e de recomandat independența chiar față de un partid așa de apropiat cum e cel laburist. O luptă electorală independentă de celelalte partide va arăta, dacă cooperatorii englezi sunt maturi pentru un nou partid al cooperației.

— Nu trebuie să privim cooperația numai din punctul de vedere al foloaselor materiale imediate. Cooperația nu este o chestiune de stomac.

(Gr. Mladenatz: *Cooperația și clasa muncitoare*, conferință, 1926).

Cooperația și acțiunea politică *)

de Willy Serrv

Dacă ultimele alegeri generale din Marea Britanie au fost un dezastru pentru partidul laburist, reducându-i-se efectivul parlamentar la o cincime din locurile avute, ele nu au fost deloc mai fericite pentru partidul cooperativ, care din optsprezece candidați prezentați alegătorilor n'a obținut decât un singur loc de deputat. Situația a ajuns pentru partidul cooperativ acolo unde era înainte de alegerile din 1918. Dacă organizațiile lui Labour Party, a trade-uniunilor au rămas intacte, noua manifestare a opiniei publice așa cum reese din ultimul scrutin, va avea fără îndoială adânci repercusiuni nu numai asupra Angliei, ci probabil că asupra întregului continent. Astfel vedem ridicându-se un val de reacțiune. Fără îndoială că politica Mării Britanii, în concepțiile sale, în metodele sale mai ales, este oarecum diferită de aceea a țării noastre și desigur e foarte greu să-ți dai seama despre cauzele acestui brusc revîriment al spiritului populației britanice. Nu vom să stăruim prea mult asupra acestui subiect scabros. Totuși, din punctul de vedere al cooperației, credem că e necesar să subliniem câteva fapte, de a pune unele semne de întrebare, chiar dacă am face aceasta cu simplul scop de a încerca câteva reflexii proprii să definească această importantă problemă a raporturilor dintre cooperație și politică.

De câțiva ani în cooperația engleză a băntuit un curent de idei, tinzând să vadă cooperația, pornind la luptă contra regimului capitalist pe terenul acțiunii parlamentare. Această nouă organizație a dus la constituirea partidului cooperativ. Din an în an, numărul cooperatorilor aderenți ai acestui partid s'a sporit astfel că recent se putea declara că peste 3.000.000 de cooperatori din 6.000.000, câți grupează cooperația engleză, s'au alăturat partidului cooperativ. Progrese uimitoare au fost înregistrate peste tot în partea de Sud a Angliei și mai ales în regiunea Londrei. Câțiva cooperatori belgieni era cât pe-acți să interpreteze aceste tendințe și aceste progrese ca o probă de excelentă experiență, făcută de mișcarea muncitorească belgiană, căutând să orienteze cooperația către sindicalism, către acțiunea politică. În congresul Uniunii cooperative britanice s'a discutat de nenumărate ori problemele ce le pune această nouă activitate a mișcării cooperative și între altele stabilirea organică a relațiilor între partidul cooperativ și partidul laburist. Într'adevăr partidul cooperativ nu numără în Parla-

*) Problema raportului dintre Cooperație și Politică fiind foarte importantă, facem să urmeze articolului inedit al d-lui Totomianz și opinia cunoscutului cooperator belgian exprimată în „La coop. belge”. În numerele viitoare ale T. C. A. ne vom expune și punctul nostru de vedere în această chestiune.

ment nici odată mai mult de-o duzină de reprezentanți, iar aceștia, adeseori lucrau mână în mână cu grupul muncitoresc.

Ne putem întreba astăzi, dacă nu este oare aici una dintre cauzele care leagă soarta partidului cooperatist de aceea a partidului laburist, în ce privește înfrângerea suferită?

Partidul cooperativ putea oare să culeagă, din cartelul cu partidul laburist, pe teren parlamentar, toate roadele acțiunii sale în favo-
rul cooperăției?

Unii sunt gata să afirme că cu toate eforturile lor stăruitoare liderii cooperatori n'au obținut, nici chiar în guvernarea laburistă, votarea legii, fie asupra distingerei veritabilelor cooperative de cele false, realizând astfel o protecție justificată, fie pentru a instaura definitiv un consiliu economic pentru a apăra interesele cooperatizatorilor. Cooperăția britanică a trecut prin toate greutățile pentru a stinge atacurile conservatorilor cari voiau să-i asimileze cu „beneficiarii” pentru a le aplica impozitul pe venit. Nu este aci o crâncenă anomalie? Partidul laburist a susținut el din toate puterile revindicările drepte ale Cooperăției? Interesul general, ce-l reprezintă Cooperăția, a fost oare totdeauna obiectul preocupărilor principale ale parlamentarilor laburiști? Fără să judecăm pe nimeni, noi amintim deocamdată dintre părerile exprimate, pe acelea cari sugerează o reorganizare a partidului pe baze noi. Autorii acestor sugestii socot că partidul cooperativ trebuie să se sprijine pe teren parlamentar pe-o independență mult mai mare decât aceea pe care a avut-o până acum. Partidul laburist va trebui să pună la dispoziția partidului cooperativ un număr mai mare de candidați în Parlament, în măsura acordului intervenit în Congresul dela Cheltenham.

Cari vor fi însă termenii și relațiunile între cele două partide, dacă problema principală nu va fi aceea a educației politice a consumatorilor organizați. Însă în această privință Dl Henderson declară că: „cooperatorii engleji n'au încă conștiință politică”. Va trebui, deci, ca reorganizarea să pornească de aci. Trebuie să se facă educarea politică printr-o organizație locală proprie. Nici o îndoială că din acest punct de vedere apropiatul Congres al Uniunii Cooperative Britanice, ce se va ținea la Glasgow, va fi ecoul unor vii debateri între cooperatorii partizani ai unei acțiuni parlamentare proprii cooperăției și între aceia cari consideră această orientare nouă ca o desfășurare foarte puțin favorabilă mișcării cooperatiste. Din această cauză cooperatorii vor avea de suferit vii atacuri din partea organizațiilor conservatoare, cari le sunt acum dușmane pe față, ...

O reacțiune, care ar rezulta din toate acestea, e oare posibilă? Ori cum ar fi, noi repetăm, că evenimentele ultime, vor pune pe primul plan discuția importantei probleme a relațiunilor Cooperăției cu partidele politice, iar deciziunile, ce vor fi luate într'un viitor foarte apropiat, vor avea importante repercusiuni nu numai asupra mișcării cooperative britanice, ci și chiar asupra orientării, ce va trebui s'o fie cooperăția în unele țări.

După „La Coopération Belge”.

No. 34, Dec. 1931.

Trad.: CORNELIU ALBU.

Dela Uniunea de cooperative „Ardealul“

Uniunea către învățătorii și preoții români din Ardeal

Trimitem cuvântul și îndemnul nostru de cooperatori conducătorilor firești ai satelor noastre, preoților și învățătorilor, rugându-i să dea scrisului de față însemnătatea cuvenită.

În fiecare sat cooperația e chemată să aducă îmbunătățiri mari în cele gospodărești, sufletești și culturale. Prin întovărășire și muncă în duh cooperatist se poate ridica poporul nostru până la cele mai înalte trepte de civilizație.

La sate bântue încă — sub felurite forme — camăta, produsele muncii fărănești se vând mijloacilor-samsari pe nimic, aprovizionarea de unul singur cu unelle și altele necesare gospodăriei se face scump și cu pierdere de vreme, exploatarea pădurilor, a carierelor de piatră, a morilor și a altor mijloace de venit se face de streini speculatori, economiile strănse cu mare greutate intră pe ~~conturile băncilor comerciale cari dau faliment.~~ transportele colective dela un sat la altul se fac defectuos și scump de cine nu trebuie, arendarea pământului și a pășunilor, cumpărarea de pământ, se fac greu de unul singur. Toate acestea, pentru binele și propășirea neamului nostru, trebuie să se facă prin cooperație, pentru că numai cooperația e în stare să unească pe cei mulți pentru împlinirea și ocrotirea nevoilor lor comune.

Cu toate că cooperația este o acțiune de masse, colectivă, totuși succesul i-l asigură omul de inimă, înțelegător și stăruitor care o pornește și o conduce. Și cei mai potriviți și mai fotorositori mișcării cooperative pot fi învățătorii și preoții satelor.

Cooperația românească, mai cu seamă cea din Vechiul Regat, datorește foarte mult muncii idealiste și fără preget a învățătorilor și preoților. Noi, în Ardeal, suntem rămași mai în urmă cu dezvoltarea cooperației. Uniunea nu are mijloace materiale suficiente ca să poată porni direct o mare activitate de propagandă cooperatistă. Întâiul nostru gând însă se îndreaptă spre conducătorii spirituali și culturali ai satelor noastre rugându-i să ne dea sprijinul lor prețios pentru întemeierea dezvoltarea și întărirea cooperației românești din Ardeal, unde în

18 județe abia avem 700 cooperative, din cari aproape 500 sunt bănci populare. In fiecare sat trebuie să ia ființă o cooperativă de vreun fel oarecare; satele mai mici să se întovărășească între ele pentru a întemeia o cooperativă mare (bancă populară, cooperativă de consum, agricolă, de producție, etc.) S'a dovedit că e bine să se înceapă cu întemeierea de bănci populare.

Vremurile grele prin cari trecem nu sunt potrivnice ci din contră sunt prielnice pătrunderii ideilor mari a căror înfăptuire s'a făcut mai cu seamă în vremuri de restriște.

Uniunea, stă la dispoziția tuturor cu lămuriri și îndrumări de orice fel. Tot pentru a înlesni propaganda și instrucția cooperatistă am redus special pentru preoți și învățători abonamentul la revista noastră, sub prețul ei de cost.

Chemarea noastră către preoții și învățătorii din Ardeal pornește din suflet curat de cooperător, din dragostea nelămurită pentru țărâניה noastră a cărei întărire și ridicare va duce România spre marele ei destin. Avem credința că glasul nostru nu va răsună în pustiu.

Prof. Dr. Victor Jinga
Președintele Uniunii

PRESA ȘI COOPERATIA. Am mai menționat în revista noastră lipsa de înțelegere, tendențiozitatea și uneori chiar reaua credință a unei părți din presa românească pentru ideea și acțiunea cooperatistă. Inspirată de demagogi — da, și cooperatția își are demagogii ei, — de cei dați afară din cooperatție de comitetele de control ale Uniunilor și al Oficiului pentru fraude și neglijențe grave în mișcare sau chiar numai de invidioșii cari n'au putut ajunge în forurile conducătoare ale cooperatției prin votul cooperătorilor, presa scrie neadevăruri și răstălmăciri, falsificând cu bună sau rea intenție situațiile. Se tot vorbește de parazitismul instituțiilor centrale ale mișcării, lovindu-se cu armă nelolală și rușinoasă a minciunii în Uniunile provinciale ale cooperatției, pe motiv că cheltuiesc mult, că risipesc banii cooperativeilor, că sunt paraziți ai mișcării.

Bărfitorii să dea publicității cifre, cifre întregi, nerăstălmăcite privitoare la încasarile și cheltuelile Uniunilor. Să arate apoi ce atribuțiuni au trecut dela Stat pe seama Uniunilor; cum s'a sters din bugetul Statului o sumă de câteva zeci de milioane, trecându-se sarcina controlului, propagandei și îndrumării în mișcare exclusiv în sarcina unităților, prin mijlocirea Uniunilor cari trebuie să ajbă cu ce plăți oamenii cari muncesc pe salarii de mizerie.

Uniunea noastră stă cu cărțile deschise — la dispoziția oricărui om cinstit, care vrea să se informeze. Presa s'ar cuveni să ne ajute în opera grea pe care o depunem zi de zi. Sau cel puțin când nu vrea să facă acest lucru să nu alunece pe panta înșirării tuturor neadevărurilor.

Comitetul de organizare și propagandă.

Sedința din 23 Noembrie 1931, s'a ținut cu participarea d-lor: Dr. V. Jinga, președinte și I. Pescariu, membru.

Comitetul decide :

1. Coop. Agric. „Mureșul” Tg.-Mureș. Deoarece s'au făcut modificări în compunerea Consiliului de adm. și pt. că delegații ad. de nu s'au prezentat în persoană ori n'au făcut cerere pt. vizare semnată de dânsi, reînapoiază statutele ca să se țină o nouă ad. generală, la care va participa dl controlor G. Purcel sau dl Câmpeanu.
2. Raportul dlui Insp. Z. Carp. Luat cunoștință. D-lui Cristescu i-se va atrage atenția din nou.
3. B. P. „Porolissum” Zalău — Sălaj. În afară de recomandările dlui Inspector se vor mai face următoarele întrebări: Dacă au lichidat împrumutul bisericii. Ce măsuri au luat pt. asigurarea banilor dați morii în 1927, cari conf. legii comerciale, se prescriu după 3 ani. Să citească ultimul număr din revista noastră, privitor la avocați. Să ne comunice dacă consiliul a achitat valoarea acțiunilor tipărite.
4. B. P. „Ampoiul” Zlatna — Alba. Se vor respecta îndrumările dlui Subinspector, împrumuturile trebuie să se aprobe nu numai de președinte, ci încă de 1—2 membrii, conf. statutelor (Comitetul de direcție).
5. B. P. „Izvorul” Vișeu de jos — Maramureș. Se aprobă adoptarea statutelor.
6. Coop. „Nădejdea” Râpa — Bihor. Se va comunica Coop. hotărârea Oficiului de a nu ceda fondurile până nu dovedesc o bună administrare.
7. B. P. „Mândră”, com. Mândra — Făgăraș. De acord cu propunerile dlui Inspector. În plus: Să îngrijească la aducerea portofoliului la curent. Pentru un singur împrumut (unui consilier) suma de 60.000 lei e prea mare, să ne trimită contribuția pe 1930, în caz contrar vom aplica legea.
8. Va vi inspectată în Ianuarie 1932.
9. Coop. „Părăiana” Părău — Făgăraș. De acord cu propunerile dlui Inspector, cari se vor repeta, Coop. să ne comunice la 31 III. a. c. dacă vânzătorul a plătit, dacă nu să-l acționeze în judecată.
10. B. P. „Feldioara”, Feldioara — Făgăraș. Consilierii își va aduce împrumuturile la curent și să ia împrumuturi numai în măsura puterilor unității.
11. Coop. „Feldioara”, Făgăraș. Să ne comunice data încassării banilor dela vânzători.
12. B. P. „Covasna”, Covasna — Treiscaune. Să transforme parte din depunerile la vedere în depuneri pe termen. De ce președintele stă la Tg.-Săcuiesc, împotriva prevederilor statutară ?
13. Coop. „Plugarul”, Araci — Treiscaune. Să ne scrie coop. ce măsuri a luat pt. garantarea operațiunilor vânzătorului, polița nu e suficientă.

14. B. P. „Arpătăceana”, com. Araci — Treiscaune. Este necesar să-și constituie rezerve pt. depuneri la B. C. C.

15. B. P. „Lunga”, com. Lunga — Treiscaune. Se va urma îndrumările date de dl. Controlor. S'a luat cu plăcere la cunoștință sporul de până acum al Unității, cu rugarea de a continua. Să aducă portofoliu la curent să scadă dobânda la depuneri.

16. B. P. „Oituzul”, Poiana Sărată — Treiscaune. Să pună conducătorii mai mult suflet și să facă treabă mai bună. Să scadă dobânzile la depuneri. Să ne comunice dacă s'a lămurit dubla însărcinarea a președintelui.

17. B. P. Curitău — Sălaj. Se va lucra conf. îndrumărilor dlui Controlor, va stăruii as. portofoliului expirat. Banca nu-i făcută pt. consilier, ei să-și micșoreze împruturile și să imparte fondurile echitabil.

18. B. P. „Tășnădeană”, com. Tășnad — Sălaj. Să stăruiască pentru mărirea interesului pt. bancă, să ne răspundă conducătorii, dacă vreau să nu să facă treabă, dacă nu, se va propune spre lichidare.

19. B. P. „Albina”, Săcășeni — Sălaj. Se va stăruii conducătorilor despre utilitatea unei bănci populare și despre datoria ce o au de a lucra la întărirea ei. Să se dea un termen până la 15 Dec. a. c., când, dacă nu vor răspunde, că se pun pe muncă, li-se va propune lichidarea.

20. B. P. „Avram Iancu”, Supurul de jos — Sălaj. Se vor urma îndrumările dlui Controlor.

21. B. P. „Recea”, Recea — Sălaj. Se vor urma îndrumările date de dl. Controlor.

22. B. P. „Cruțarea”, Comăna de sus — Făgăraș. Se vor urma întocmai îndrumările date de dl. Inspector.

23. B. P. „Păltiniș, Cristean — Sibiu. Să se facă scrisoare drastică avertizându-i că-i vom lichida, trăgând la răspundere consiliul și cenzorii.

24. Coop. „Măndreana”, Mândra — Făgăraș. Se vor urma întocmai îndrumările dlui Inspector, se va asigura localul și mărfurile la soc. coop. „Vulturul” București.

25. B. P. „Furnica”, Țichindeal — Sibiu. Cons. să ne scrie de îndeplinirea angajamentelor luate în procesul verbal din 4 Oct. 1931. Dacă nu răspund sau este nesatisfăcător răspunsul lor, vom dispune lichidarea și tragerea la răspundere a consilierilor.

26. B. P. „Nucețeană”, Nuceț — Sibiu. Să aducă la îndeplinire îndrumările date de dl. Subinspector. Consiliul să-și micșoreze împrumuturile să stăruiască la mărirea capitalului și numărului societăților.

27. B. P. „Medieșana”, Medieșul Aurit — Satu-Mare. Se vor aduce la îndeplinire îndrumările dlui Controlor, se va stăruii pt. strângerea de depuneri, lipsa de cassă nu se mai repetă.

28. Coop. „Poenarul”, Poiana Mărului — Brașov. Se va face comiție și avertisment casierului.

29. B. P. „Minerva”, Poiana Mărului — Brașov. Se vor îndeplini recomandările dlui Controlor; se va stăruii la respectarea întocmai a

hotărârei ad. gen. privitoare la maximumul împrumutului.

30. B. P. „Zagonul”, Zagon — Treiscauna. Se va îndeplini recomandările făcute de dl. Controlor, se va interveni la Casa Culturală ca banca să devină coproprietară, să micșoreze dobânzile la depuneri, împrumutul de lei 27.300 unui singur societar e prea mare.

Ședința din 1 Dec. 1931 s'a ținut cu participarea dlor Dr. V. Jinga, președinte și I. Pescariu, membru.

Comitetul decide:

1. B. P. „Pogăceana”, Pogăceana — Mureș. Se va trece cât mai curând în itinerariu. Se va face o scrisoare de avertisment.

2. B. P. „Tăuteana și juț”, Tăuț — Bihor. Se aprobă afilierea.

3. B. P. „Bogăția”, Bogata — T.-Mare. Se va da toate lămuririle, să ne trimită bilanțul de verificare și alte amănunte cu privire la stagnare.

4. B. P. „Isvoru”, Noul Român — Făgăraș. Argumentarea șubredă. Dacă vor să fie buni români să dea la români. Să micșoreze împrumuturile prea mari.

5. Coop. „Măgura Codlei”, Codlea — Brașov. Să cerceteze dl. Rădulescu și să ne refereze.

6. Coop. „Dr. E. Lucaciu”, Sisești — Satu-Mare. Se va propune pentru lichidare. Dl. Controlor Măgdaș se va duce spre a lua parte la împărțirea fondului coop., totodată stăruiind și cercetând posibilitatea de întemeiere a unei bănci populare.

7. B. P. „Mihălțeanu”, Mihălț — Alba. Scrisoare ce se va trimite, va fi citită în ședința consiliului.

8. Coop. viticolă „Gutinel”, Seini — Satu-Mare. Capitalul subscris și vărsat este prea mică; se va trece în statut posibilitatea aducerii de părți sociale în natură.

9. Coop. „Ceres”, — Carei. Statutele se vor înainta Oficiului pt. aviz.

10. Obștea de cumpărare „Unirea”, Boroșneu-mic — Treiscaune. Se delegă dl. Rădulescu pentru a completa inspecția dlui Tuțuianu.

11. B. P. „Isvoarele”, Iara — Turda. Comitetul a luat notă, se delegă organul de Central al Județului pentru inspecție și pt. a lua parte la ad. generală.

12. Federala „Zorile” — Luduș. Se va ține în evidență până la încassarea sumei.

13. B. P. „Victoria”, Obeja — Turda. Se va inspecta unitatea în Decembrie a. c. sau cel mai târziu în Ianuarie. După inspecție vom hotări.

14. De acord cu dl. Director. Se va supune referatul pentru apreciere și Comitetului de control.

15. B. P. „Someș”, Uleac — Sălaj. Comitetul aprobă afilierea.

16. Vasile A. Popescu, — Tg.-Mureș. Se va ține în evidență pentru eventuale numiri.

17. Comitetul a luat notă.

18. Șubinsp. Mina Grădinaru. Ne având delegație, nu se aprobă afilierea.

19. B. P. „Dumbrava”, Ucea de jos — Făgăraș. Se va cerceta inspecția făcută și i-se va cere să ne trimită contribuția pe ambii ani.

20. Coop. „Norocul”, Tichindeal — Sibiu. Se vor îndeplini recomandările dlui Subinspector. Cambiile să încerce să le sconteze la Federala „Infrățirea” și numai dacă aceasta refuză să le ducă la bănci comerciale.

21. Coop. forest. „Corbul”, Corbi — Mureș. Dl Cioc să completeze inspecția contabilă, verificând posturile din balanța de verificare cu realitatea.

22. B. P. „Dezmireana”, Dezmir — Cluj. Ceeace se face nu e cooperație, ci tragere reciprocă pe sfoară. Se va îndeplini îndrumările date.

23. B. P. „Ajutorul”, Somostelnic — T. Mică. Pentru ambele cazuri (Frâncu și Moldovan), se vor trece actele la Comitetul de control.

24. B. P. „Unirea”, Alba-Iulia — Alba. Dacă nu se va conforma întocmai îndrumărilor date de dl Subinspector, se va dispune lichidarea. Se va achita contribuția.

25. B. P. „Sf. Ioan”, — Teiuș. Președintele să restituie prima de muncă, luată și să supună apoi aprobării ad. g.-rale.

26. Diferența în plus de lei 50 pentru controlorii clasa II-a, detașați dela Oficiu, nu se va mai plăti, începând dela 1 Noiembrie a. c. Diurnele organelor de control proprii ale Uniunii vor fi la fel cu cele ale Oficiului pentru controlori clasa III-a, adică lei 150.

27. B. P. „Sântioneana”, Sântioana — Năsăud. Se repetă îndrumările dlui Controlor. Să se aducă la cunoștința Federalei „A. Mureșanu” situația precară a acestei b. p. și a portofoliului aproape complet expirat. Consilierii și cenzorii să ia seama că banca nu e numai pentru ei făcută. Să se scadă dobânda la depuneri și să se facă propagandă pentru strângerea lor.

28. B. P. „Brașovul” — Brașov. Se anulează ținerea adunării generale, să se convoace alta cu respectarea întocmai a legii și statutelor.

29. Idem. Îndrumările dlui Controlor vor fi repetate printr-o scrisoare, care să fie citită în Consiliul de administrație. Dacă nu se va întrema unitatea și nu se va respecta legea și statutul, se va despune lichidarea și tragerea la răspundere a consilierilor.

30. B. P. „Ciceul”, Ciceu-Corabia — Someș. Se repetă îndrumările date. Se va înștiința federala despre situația operațiunilor și despre portofoliu.

31. B. P. „Economia”, Seini — Satu-Mare. Să se despartă precis funcția de casier de cea de președinte (art. 36, l. c). Intabulările să se facă direct de bancă, fără asistență avocațială, fiind scutite și de timbre (art. 107).

32. „Coop. Muncitorilor de îmbrăcăminte” — Brașov. Se vizează statutele modificate. Unitatea să fie inspectată în cel mai scurt timp.

33. B. P. „Zalana”, Zan — Turda. Se ia notă, se va inspecta unitatea în cel mai scurt timp posibil și se va supune din nou comitetului întreaga chestiune.

34. B. P. „Unirea”, Tarlungeni — Brașov. Se repetă recomandările dlui Controlor, stăruindu-se asupra bunei administrații a caseriei.

35. Coop. „Feldioareana”, Feldioara — Braşov. Societarii să-şi completeze părţile sociale în conformitate cu legea. Să nu se dea pe datorie decât celor aprobaţi prealabil de consiliu. Să atrage atenţia pentru sumele în litigiu.

36. Coop. „Hăghigeană”, Hăghig — Treiscaune. Se va propune spre lichidare.

37. Se aprobă.

Comitetul de control disciplinar.

Sedinţa dela 8 Ianuarie 1932, cu participarea dlor I. P. Vioreanu, magistrat, preşedinte şi Enea P. Bota, protopop, membru.

Comitetul hotărăşte următoarele:

1. Se atrage atenţia preotului N. Deac şi cons. de adm. dela b. p. „Ajutorul” din Somoştelnic — T. mică, a se conforma satutelor, să sisteze operaţiunile cu exozitura dlui Dr. Moldovan şi să modifice convenţia de dobândă cu Alex. Frâncu. Se face cunoscut instanţelor judecătoreşti din Mureş, Turda şi Ludoş, că orice acţiune intentată de avocatul dr. M. Moldovan, în numele exoziturei pentru b. p. Somoştelnic să nu fie considerată ca legală intrucât în Comitetul de control în şedinţa dela 8 Ianuarie a. c. nu s'a aprobat funcţionarea exoziturei.

2. Adresa No. 133—5792—1931 a b. p. „Mărul Roşu”, Iernut — T. Mică, Comitetul decide: se va remite 3 dovezi în copie dlui director al c. f. din Câmpeni, care să fie rugat a le certifica oficial dacă corespund sau nu adevărului şi în favoarea cui s'au adjudecat imobilele licitate.

3. Adresa No. 5806—1931 a Coop. „Unirea” din com. Băla, jud. Mureş, prin care comunică situaţia plăţilor, făcute de vânzătorul debitor Cotoară Gheorghe.

Comitetul clasează afacerea.

4. Comitetul aprobă referatul şi ia la cunoştinţă dispoziţiunile propuse.

Consiliul de adm. al Coop. Ohaba — Făgăraş se va înţelege cu debitorul Pascovici dacă acceptă să i-se vândă imobilul sechestrat, în caz contrar se va acţiona în judecată civilă.

Se va da avertisment conf. art. 150 din legea coop. preotului Olteanu, pentru lipsa de lei 32.532, care s'a obligat a o achita până la 1 Martie, la care dată Consiliul de adm. va comunica No. recipisei cu care s'a făcut încassarea.

Se va arăta cât anume a achitat G. Poposor prin recipisele indicate, adresa semnându-se de întreg Consiliul cooperativei. Se va da apoi din nou Comitetului spre a decide definitiv.

Sedinţa dela 9 Ianuarie a. c. s'a ținut cu participarea dlor I. P. Vioreanu, magistrat şi Enea P. Bota, protopop.

Comitetul hotărăşte:

1. Ia la cunoştinţă referatul dlui avocat Ştefănescu, relativ la coop.

„Voluntarilor” din Bacifalău — Braşov şi decide a nu se acorda în cazul acesta asistenţă.

2. Clasează afacerea.

3. Ia la cunoştinţă referatul dlui Inspector G. P. Andreescu, prin care ad. generală a Coop. „Gridana”, Grid — Făgăraş, scuteşte de dobânzi la suma lipsă şi achitată a lui Gh. Stejeroiu şi avizează totodată ca procesul început să nu se mai continue, obligându-se coop. a trimite cheltuelile de proces ce i-s-au stabilit.

4. Coop. „Morlăcana”, Morlaca — Cluj, nefiind afiliată şi nici în lichidare clasează procesele acestei cooperative.

5. Având în vedere şi referatul dlui avocat Ştefănescu, aplică în baza art. 150 l. coop. îndepărtarea pe 2 ani a contabilului Gh. Furdac dela coop. „Unirea” din Ilva-mare — Năsăud.

6. Aprobă actele de anchetă ale dlui Controlor I. Alexandrescu la Coop. „Unirea” din Ilva-mare — Năsăud şi dispune a se cere judecătoriei respective deciziunea de întabulare în favoarea cooperativei. Se acordă termen de plată până la 1 Iulie a. c., când dosarul se va supune din nou Comitetului.

7. Acordă un termen de plată până la 1 Aprilie a. c. Coop. „Bucegiul”, Râşnov — Braşov, pentru suma de lei 950 — cheltueli de judecată.

8. Se va cere judecătoriei respective să ne trimită deciziune de întabulare. Acordă vânzătorului Gh. Paşca termen până la 3 Martie 1932. După expirarea termenului se va întreba coop. dacă s'a achitat suma şi dosarul va fi supus din nou Comitetului.

9. Ia la cunoştinţă acceptarea societărilor cooperativei de cons. Someşul Rece — Cluj, de a li-se scădea din capitalul social dela coop. în mod proporţional totalul scăderilor ce au făcut prin ad. generale vânzătorilor coop. Organele de control respective vor avea în vedere aceasta la viza bilanţului 1931.

10. Se dă termen fostei vânzătoare Maria Creţa, dela Coop. „Bucegiul”, Râşnov — Braşov, ca restul de lei 9002, din lipsa constatată, să o platească până la 15 Martie a. c. Se va scrie coop. să ne comunice No. chit., cu care s'au încasat sumele, contrariu se va face un nou referat Comitetului spre a decide urmărirea penală.

11. Se trimite în judecată penală dl. A. Finkelstein, fost casier al l. p. „Nădejdea”, Mihes — Cluj, pentru sustragerea sumei de lei 36.397 plus dobânzi şi cheltueli de judecată; totodată în baza art. 152, l. coop. hotărăşte întabularea pe averea nuniitului. Aplică susnumitului pedeapsa îndepărtării pe cinci ani. În caz de insolvabilitate a lui Finkelstein se va chema Consiliul în garanţie în baza art. 147, legea coop.

12. Comitetul dispune a se porni acţiune civilă contra dlor Mihail Manoilescu şi Ioan Stan Tărătan dela Coop. forest. Zărneşti — Braşov, iar în caz de insolvabilitate a acestora se va chema Cons. de adm. în garanţie.

13. Se va porni acţiune civilă contra dlui Mihail Manoilescu, care în calitate de contabil şi mânuitor de valori, a lăsat coop. forest.

Zărnești — Brașov cu o lipsă de lei 152.413. În caz de insolvabilitate se va chema Consiliul în garanție.

14. Se va face cunoscut Consiliului de adm. dela Coop. forest. Zărnești — Brașov să achite suma de lei 154.851, iar în caz contrar să fie urmăriți pe cale judecătorească.

Sedința dela 12 Februarie 1932. Prezenți: dl Ioan P. Vioreanu, magistrat, președinte și Enea C. Botta, protopop, membru.

Comitetul decide:

1. Se va invita casierul Ioan Herbstein dela h. p. „Cuzapel”, Cuzap — Bihor a depune suma de lei 3277 în termen de o lună, h. p. comunicând dacă s'a făcut sau nu depunerea, arătând și No. recipisei.

2. Aplică fraților: Ion. Gheorghe. Alexandru și Constantin Marian dela Coop. forest. „Măgura Cozli”, Códlea — Brașov, pedeapsa îndepărtării din coop. pe termen de un an, conf. art. 150, legea coop., și invită coop. să observe cu strictețe prevederile statutare în privința societărilor ce și-au pierdut calitatea.

3. Invită Cons. de adm. al coop. „Tulcăna” de a încassa suma de lei 4754 dela fostul președinte Boițin, până la 15 Martie 1932, făcând cunoscut Uniunii No. chitanței cu care s'a încassat; în cazul că până la această dată nu va achita, se va acționa în judecată penală.

4. Aprobă și dispune înaintarea actelor vânzătorului Traian Ceteanu dela Coop. „Vânători”, Vânători — T.-Mare, la judecătoria fondului.

5. Aprobă actele vânzătorului Ioan Dărnuleț dela Coop. „Vânători”, Vânători — T.-Mare, acordând termen de plată acestuia până la 15 Aprilie a. c. pentru suma de 44.958 lei. Conf. art. 152, l. c. dispune intabularea pe averea susnumitului vânzător până la concurența sumei de mai sus, precum și pe averea Consiliului de administrație.

Conf. art. 150, l. c. dispune îndepărtarea din cooperatie a lui Ioan Dărnuleț pe 3 ani.

În caz de neplată, se va acționa în judecată dosarul prezentându-se din nou comitetului spre a decide.

6. Aprobă actele și dispune trimiterea în judecată penală, conf. art. 145, l. c., a lui Carol Bányai, președintele h. p. „Cavaler de Portius”, Rodna — Năsăud, pentru lipsa sumei de lei 87.412, cauzată h. p. prin manopere dolosive. Uniunea constituindu-se parte civilă pentru și alături de bancă cu suma de mai sus, plus cheltueli de judecată și dobânzi.

Se va lua intabulare pe averea numitului, conf. art. 147, l. c., până la concurența sumei cu care h. p. a fost păgubită, iar în cazul când Carol Bányai nu are avere suficientă, se va chema în garanță Consiliul de administrație.

Conf. art. 150, l. c. se îndepărtează Carol Bányai din cooperatie pe 5 ani.

7. Aprobă actele și dispune trimiterea în judecată a vânzătorului Janeso Francisc dela Coop. „Vulturul”, Sercăia — Făgăraș, pentru sustragerea sumei de lei 80.082. Uniunea constituindu-se pentru și alături

turi de coop. cu suma de mai sus, plus dobânzi și cheltueli de judecată.

Se va lua intabulare conf. art. 152, l. c., pe averea numitului, iar in caz când nu ar fi suficientă și pe averea membrilor din Consiliul de adm.

Conf. art. 150, l. c., aplică lui Jancso Francisc îndepărtarea din coop. pe 5 ani, iar Consiliului de adm. pedeapsa avertismentului.

8. Invităm organul de control Subinsp. Mina Grădinaru să ne raporteze dacă prin abuzurile și neregulile săvârșite, contabilul Liviu Bărsan a cauzat pagube materiale b. p. „Sf. Ioan”, Teiuș și care este prejudiciul. După sosirea raportului, actele se vor supune Comitetului.

9. Se acordă termen de o lună pt. plata sumei de lei 2036, fostului președinte al coop. „Norocul”, Tichindeal — Sibiu, Consiliul de adm. comunicând Uniunii No. recipisei de încasare, contrariu va fi acționat în judecată.

10. Se va cere conf. art. 415 pr. c., combinat cu art. 50. Legea 54 din 1912, execuție de asigurare pe averea numitei Ana Iosif Nicula, fostă vânzătoare la coop. „Oltul” din Sebeșul de sus — Făgăraș, pe baza sentinței obținută de coop., comunicându-ne și dacă prin execuția făcută coop. a intrat sau nu în posesia sumei păgubite.

11. Se aplică pedeapsa îndepărtării din conducere pe un an, conf. art. 150, l. c., casierului Izidor Cerghit, dela b. p. „Sebeșcana”, Sebeș — Făgăraș, îndrumând coop. să-l someze a restitui suma, contrariu și va aplica sancțiunile statutare.

12. Aprobă actele și dispune trimiterea în judecată penală a lui I. Nan, fost președinte-casier al coop. „Bucegiul” din Râșnov — Brașov, pentru suma de lei 10.000, conf. art. 145 l. c.

Se va lua intabulare pe averea lui conf. art. 152, l. c., până la concurența sumei de lei 10.000.

Se va îndepărta din cooperatie I. Nan, conf. art. 150, l. c., pe un an, iar celor 4 consilieri, cari l-au scăzut de datorie, li-se aplică avertisment.

13. Comitetul este de părere a nu se aproba suma cerută de coop. „Înfrățirea” din Caiș — Sălaj.

14. La dosar, referințele neputându-se da pe simplă bază de adresă.

15. Luându-se cunoștință de actele înreg. la No. 392—1932, ale b. p. „Mărul Roșu”, Iernut — T. Mică, clasează afacerea. Se va reveni ca dl Controlor să refere conf. adresei No. 187—22 I. 1932.

Limita maximă de remunerare a capitalului în societățile cooperative pe 1931.

Consiliul general al cooperatiei în ședința sa din 15 Ianuarie 1932, în conformitate cu art. 26 din lege și regulament, stabilit următoarele limite maxime de remuneratie a capitalului în societățile cooperative pentru anul 1931:

a) 8% pentru băncile populare și federalele lor;

b) 10% pentru cooperatiunile de producție și consum, ca și pentru federalele al căror obiect sunt operațiunile comerciale.

Aceste procente sunt considerate ca maxime și, numai în marginea lor, adunările generale ale organizațiilor cooperative vor putea stabili remunerația ce se va atribui în 1931, capitalului social vărsat.

Totodată, Consiliul a dispus ca să se ia toate măsurile și să se dea instrucțiunile necesare ca, ținându-se seama de efectele crizei economice generale, bilanțul și contul de profit și pierdere să fie întocmit pe baze cât mai reale.

a) În acest scop, la cooperatiunile de consum și producție se va da cea mai mare atenție stabilirii prețului cu care se vor evalua la inventar mărfurile și materialele, ținându-se seama că toate prețurile sunt acum în scădere. Deasemenea, se va proceda cu cea mai mare grijă la cercetarea debitorilor, în special a celor agricoli, pentru a se trece la bilanț, în posturi deosebite, creanțele dubioase și eventual pierderile, și a se opera cu această ocazie și amortizările corespunzătoare.

b) În ce privește băncile populare se va ține seama de scăderea valorii averilor și în consecință se va examina cu deosebită grijă solvabilitatea debitorilor, în special a celor agricoli, ținându-se seama de posibilitățile lor de plată și făcând amortizări cât mai mari pentru debitorii insolvabili sau debufoși, precum și eventual pentru celelalte valori din activul bilanțului.

La distribuirea *excedentelor nete* se recomandă ca remunerația capitalului să se reducă la un procent rațional, alocațiile neobligatorii prevăzute de statute să se reducă cu totul, pentru a rămâne un prisos cât mai mare nedistribuit, care să se treacă la fondul de rezervă și să se prevadă, putându-se face și raportări pe anul viitor din beneficiul net, spre a completa astfel în parte scăderile de venituri pe cari vor avea să le înregistreze toate întreprinderile, ca rezultat al crizei generale și al legii conversiunii datoriilor agricole.

TERMENUL PENTRU ÎNSCRIEREA ÎN REGISTRUL COMERȚULUI la Camera de Comerț a tuturor firmelor și societăților, decî și a societăților cooperative, a fost prelungit până la 31 Martie a. c.

GARANTIA LA LICITAȚII. Ministerul Finanțelor, Oficiul Central de Licitații, comunică cu No. 341762 din 3 Noembrie a. c., următoarele:

„Deoarece art. 114 din Legea pentru organizarea cooperatiei prevede că la toate licitațiile publice cooperativele vor depune numai jumătate din garanția cerută și avînd în vedere art. 92 din Legea Contabilității publice prevede o garanție provizorie de 5% din valoarea obiectului ce se licitează, urmează că garanția ce se va cere cooperativele la licitație să fie de 2½%, în loc de 3%, cât s'a prevăzut (în scopul facilitării calculului garanției), în Normele generale pentru ținerea licitațiilor publice, publicată în Monitorul Oficial, No. 127—1931”.

CENTRALA COOPERATIVĂ DE IMPORT ȘI EXPORT, Str. Brezoianu 33, (Telefon 3.4275 și 3.7481. Adresa Telegrafică: COOPERATOR), anunță unitățile cooperative:

1. Că le poate furniza sulfat de cupru la un preț foarte conenabil și pentru aceasta trebuie să se înscrie din timp, îndeplinind formele necesare de înscriere. Vânzarea deocămdată se va face numai contra bani, întrucât fabricile de sulfat nu văd acest articol decât în aceste condițiuni;

2. Instrumente agricole, de orice fel și diverse mărci, poate procura în condițiuni avantajoase;

3. Cooperativele forestiere, care au lemne de foc spre vânzare, le pot desface prin depozitul său din șoseaua Ștefan-cel-Mare, București, sau le pot plasa la diverse autorități la care Centrala participă la licitații;

4. Sămânță de lucernă și trifoi, producție din țărânoastră, fără cusută, garantat germinația 95%, în saci plombați de Stațiunea Agronomică, hrăază la prețuri foarte reduse;

5. Unitățile cooperative pot plasa ouă și păsări prin Centrală, care a înființat un serviciu avicol special pentru valorificarea acestor produse. Pentru aceasta, unitățile care au un mic fond de rulment, pot aranja cu Centrala operațiuni de vânzare pe întreg sezonul, care începe cel mai târziu la 1 Martie;

Vânzările se pot face fie contra bani, la un preț fix, fie în comision, la prețul ce se poate obține din partea străinătății.

6. Centrala se găsește în tratative cu fabricile producătoare de sfoară de manila și invită unitățile de a reține această știre pentru cazul când îi interesează acest articol, ca înscrierea s'o facă la timp.

7. Aparat de stropit via și pomii fructiferi, cum și soluții pentru stropit, procură Centrala.

Furnizează orice informațiune cu caracter comercial, fără nici un fel de pretențiune materială pentru asemenea servicii. În cazul când afacerile se perfectează, își ia un comision.

Până la 1 Aprilie a. c. organele de control ale Uniunii lucrează la rizarea bilanțurilor unităților cooperative. Până la această dată toate unitățile afiliate la Uniune sunt obligate să se prezinte pentru riza la locurile unde au fost anume convocate. Uniunea nu poate riza nici un bilanț înainte ca unitățile să-i fi plătit contribuția ce li datorează pe anii 1930—31. Uniunea trebuie să trăiască în interesul mișcării pe care o, scerreste mai cu seamă în aceste vremuri de anarhie și imoralitate care a început să se cuibărească și în cooperative. Bunii cooperatori să judece cinstit și cumpănit rostul Uniunii în mișcare și să-și îndeplinească datoriile față de ea.

Uniunea de Cooperative <ARDEALUL> Cluj

B I L A N Ţ

La 31 Decembrie 1931.

ACTIV

PASIV

		LEI			LEI
1	Cassa-	37.966	1	Fond amortiz. mobilier propr.	18.250
2	Depuneri la Bănci	35.137	2	Fond biblioteca	4.713
3	Diverse garanții	300	3	Fond prevedere (pt. rămășițe dubioase 1930)	217.836
4	Asociați (pentru contrib.)	1.033.994	4	Asociați (avansuri 1932)	17.098
5	Diverși debitori	22.496	5	Diverși creditori	182.375
6	Biblioteca	4.713	/ (77.180) University Library Cluj		
7	Mobilier propriu	18.250	/		
8	Mobilier și biblioteca în folosință	36.610	/		
9	Film cooperatist și aparat proecție	48.870	/		
10	Registre și imprimare spre desfacere	27.300	/		
11	Chirii 1932	48.870	/		
TOTAL . .		1.342.816	TOTAL . .		440.272
			Exced cont. 1931		902.544
			TOTAL GEN. . .		1.342.816

Președinte,

Prof. Dr. Victor Jinga

Director,

Insp. D. Cartianu

Contabil,

N. Rădulescu

SITUAȚIA FINANCIARĂ A UNIUNII „ARDEALUL” LA 31 DECEMBRIE 1931

<i>a) VENITURILE</i>		<i>Prevederi</i>			
<i>Cap. I. Contribuții ordinare</i>		<i>bug. pt. 1931</i>	<i>Realizări</i>	<i>Plus</i>	<i>Minus</i>
1.	Contribuții dela Unit. afiliate pe anul 1930	254.950	300.292	45.349	
2.	Contribuții băncii populare, pe anul 1931	680.460	446.068		234.392
3.	Contribuții dela Pop. diverse pe anul 1931	171.572	79.851		91.721
4.	Contribuții dela Obșt. arend. pe anul 1931	224	—		224
5.	Contribuții dela Obșt. cumpar. pe anul 1931	1.980	—		1.980
Total contrib.		1.109.186	826.218	45.349	328.317
<i>Cap. II. Contribuții dela federale</i>					
1.	Contribuția neprevăzută dela Federala „Crișul”		6.000	6.000	
<i>Cap. III. Contribuții și venituri extraordinare</i>					
1.	Taxe de înscriere	28.337	30.337	2.000	
2.	Contribuții neprevăzute dela Unitățile cooperat		46.407	46.407	
3.	Abonamente revista „Tribuna Cooperației Ard.”	50.000	59.896	9.896	
4.	Dobânzi la Depuneri Bănci	15.000	8.498		6.502
5.	Subvenții dela Oficiul Național al Cooperației	100.000	100.000		
6.	Subvenții dela Banca Centrală Cooperativă	200.000	200.000		
7.	Excedentul real al anului 1930	305.668	305.668		
Total venituri		1.808.191	1.583.024	109.652	334.819
<i>Plus la venituri, subvențiile neprevăzute la întocmirea bug. dela:</i>					
1.	Subvenții dela Oficiul Național al Cooperației	200.000	154.478		45.522
2.	Subvenții dela Banca Centrală Cooperativă	120.000	120.000		
TOTAL GENERAL VENITURI		2.128.191	1.857.502	109.652	380.341

b. CHELTUELILE

Cap. I. Serviciul Interior

1.	Salarii pentru funcționarii dela serv. interior	475.526	475.526
2.	Salarii, diurne, transp. și chelt. pentru contencios	167.960	167.960

Cap. II. Serviciul Exterior

1. Salarii, diurne și transp. pentru org. de control	640.922	585.906	55.022
--	---------	---------	--------

Cap. III. Administratori și Cenzori

1. Jetoane și cheltueli de deplasare pentru consiliul de administrație, comitetele permanente, și comisia de cenzori	217.887	188.897	28.990
--	---------	---------	--------

Cap. IV. Cheltueli de Organizare și Propagandă

1. Pentru cursuri, cercuri cooperatiste, congrese, publicații, abonamente și bibliotecă și alte chestiuni cu caracter de îndrumare și propag	161.092	146.538	14.554
--	---------	---------	--------

Cap. V. Diverse

1. Chirii și taxe comunale	48.581	48.581	
2. Iluminat și încălzit	12.000	11.870	130
3. Registre, rechizite și imprimare	32.599	32.599	
4. Spese Porto (Cheltueli de poștă, teleg. telefon)	83.403	78.977	4.426
5. Cheltueli și remize pentru încasarea contrib.	1.600	1.600	
6. Mobilier	6.950	4.750	2.200
7. Cheltueli generale	22.500	12.443	10.057

Cap. IV. Credite extraordinare

1. Fond pentru deschidere de credite suplimentare și extraordinare, creat din plusul realizat la veniturile bugetare	257.171*	211.649**	45.522
--	----------	-----------	--------

TOTAL GENERAL CHELTUELI 2 128 191 1.967.290 160.901

* La subvenția de lei 257.171, se mai adaugă suma de lei 62.829, cu care s'au mărit posturile deficitare în felul următor:

Retribuții personal interior, cu lei	21.076
Retribuții și chelt. contencios cu lei	30.554
Registre, rechizite și imprimare, cu lei	9.599
Remize pt. incas. contribuțiilor, cu lei	1.600

fac în total Lei 62.829, cu care s'au majorat capitolele de mai sus, la

cheltueli (prevederi). Această sumă de lei, 320.000, subvențiile Oficiului și Băncii centrale cooperatiste, este trecută la plusul la venituri, după aprobarea bugetului de adunarea generală, care nu cuprindea decât lei 300.000 din totalul subvențiilor aprobate, de lei 6.000.

** Această sumă este egală cu excedentul contabil din contul Excedente și Deficite astfel:

Subvenții Oficiu Coop. lei	91.649 și
Subvenția Banca Centr. Coop. lei	120.000

total 211.649 la care adăugându-se suma neprimită încă dela Oficiu, de lei 45.522
iace în total lei 257.171 care se explică mai sus.

Uniunea de Cooperative «ARDEALUL» Cluj**Cont Excedente și deficiente**

Incheiat la 31 Decembrie 1931.

DEBIT**CREDIT**

		Lei			Lei
1. Dobânzi la depuneri		6.502	1	Retribuții pers. exterior	55.022
			2	Chelt. deplas consiliu	28.990
			3	Luminat și încălzit	130
			4	Spese porto	-4.426
			5	Cheltuieli generale	10.057
			6	Taxe de înscriere	2.000
			7	Contribuții bănci pop.	381.737
			8	Contribuții cooperativ	104.932
			9	Contribuții obștii aren.	152
			10	Contrib. obștii cump.	1.020
			11	Contrib. extraordinare dela unitățile coop.	46.407
			12	Contribuții federale	6.000
			13	Subvenții Oficiul coop	91.649
			14	Subvenții bancecop.	120.000
			15	Fond mobilier	2.200
			16	Fond biblioteca	1.635
			17	Cheltuieli de org. și propagandă	3.208
			18	Abonamente tribuna coop.	9.896
			19	Tribuna coop. Ard.	9.711
			20	Fond rămășițe dubioa- se încas. peste preved.	29.874
Excedent contabil .		902.544			
TOTAL . .		909.046	TOTAL LEI . .		909.046

Președinte,

Prof. Dr. Victor Jinga

Director,

Insp. D. Cartianu

Contabil,

N. Rădulescu

C R O N I C A

Știri din Tară.

CONVERSIUNEA. O problemă atât de importantă ca aceea a conversiunii datoriilor agricole, să mărturisim, nu a fost nici pusă și nici tratată cu destulă seriozitate. Schimbarea atitudinii de pe o zi pe alta, ignorarea și nesocotirea unor interese legitime, lipsa de studiu a elementelor de căpetenie, pe cari se întemeiază o asemenea reformă însemnată, dovedesc că nu avem încă deplină cunoștință asupra împrejurărilor grele prin cari trecem.

Cooperatiia, prin glasul instituțiilor ei centrale și prin acela al cooperatorilor adunați în sfaturi pe provincii și la București, a luat, dintru început, o atitudine precisă, dovedind că știe ce vrea și ceiace poate pretinde.

Conversiunea nu trebuie să periclitizeze existența instituțiilor de credit țărănesc, cari sunt băncile populare. De aceea revendicările cooperatorilor au fost precise: reducerea termenului de amortizare a datoriilor, o parte din dobânda creditelor acordate să fie suportată de stat, să nu se reducă creanțele decât numai după o scară echitabilă și dela o anumită sumă în sus; să se lase portofoliul în administrarea băncilor populare și să se încuviințeze instituțiilor centrale ale mișcării emisiunea de titluri pentru procurarea de fonduri.

Distrugerea sau numai chiar slăbirea băncilor populare prin conversiune ar fi un act criminal pe care cooperatorii trebuie să fie în stare să-l zădărnicească. Încă n'am pierdut, totuși, ultima încredere în înțelepciunea celor chemați a înfăptui conversiunea.

ASOCIAȚII AGRICOLE pentru îmbunătățirea agriculturii s'au înființat 31 până la 15 Ianuarie a. c. cu 1664 membri. Alte 11 asociații sunt pe cale de a se înjgheba. Ministerul de Agricultură a întreprins cercetări în 357 comune diferite din țară în vederea înființării de asociații de acest soi, cari sunt de mare însemnătate pentru plugari prin înlesnirile ce le dă Ministerul.

CENTRALA COOPERATIVĂ DE IMPORT ȘI EXPORT a vândut în anul trecut în Olanda prin Centrala cooperativă de acolo 428 vagoane, și în Cehoslovacia prin cooperatiua „Agrasol” 1229 vagoane diferite cereale. Iată fapte cari ne bucură. Cooperativele ar trebui să stea strâns unite în jurul Centralei noastre de Import și Export, vânzând produsele lor și cumpărând cele de trebuință numai prin ea.

COOPERATIVELE ASOCIATE „Petrosul” din Moinești-Bacău și „Unirea” din Brebu-Prahova au deschis de curând un depozit de

leam la București, pentru a desface produsele lor populației la prețuri foarte scăzute.

COOPERATIVE ȘCOLARE. Acțiunea de înjghebare de cooperative școlare se întinde pe zi ce trece, mulțumită și sprijinul Ministerului Școlilor, care pe deoparte a dat voie și în anul acesta să se țină conferințe la toate școlile normale și seminăriile din țară, iar pe de altă parte a aprobat însărcinarea dată de Oficiul Cooperăției d-lor insp. gen. I. Corlat și subinsp. Mina Grădinaru de a înjgheba cooperative școlare pe lângă școlile secundare și primare din toată țara. S'a și pus la cale înființarea a 20 cooperative școlare în județul Iași, din cari: 3 la cele trei școli normale din orașul Iași, 10 la școlile primare din orașul Iași, 1 la școala de aplicație de pe lângă școala normală de băieți și 6 la școlile primare rurale din județ. Frumoase străduințe, cărora le urăm toată izbânda.

UN NOU FILM COOPERATIV, despre cooperația școlară va scoate Oficiul Național al Cooperăției Române cu prilejul Expoziției Internaționale a Copilului, care va avea loc în Mai anul acesta la București.

CENTRALA COOPERATIVĂ DE IMPORT ȘI EXPORT a făcut la 12 Decembrie 1931, o înțelegere cu Uniunea generală a cooperativelor agricole bulgare ca să înființeze la București un birou central pentru vânzarea cerealelor. În această înțelegere va intra și Jugoslavia, în care scop reprezentanții cooperației celor trei țări țin sfat la București la 27—28 Februarie a. c.

APROVIZIONAREA ARMATEI se va face și anul acesta tot prin cooperative. Ministerul de Finanțe a anulat toate licitațiile ce se ținuseră în luna Decembrie pentru aprovizionarea de către particulari cu cereale și furaje pentru armată.

Conferințe despre cooperație

DI VICTOR JINGA, profesor la Academia de înalte studii com. și ind. din Cluj, Președintele Uniunii cooperativelor din Ardeal ține la această Academie, un ciclu de 12 Conferințe publice despre cooperație:

1.	Luni,	25	Ianuarie	ora	6	p. m.	Simțul social: Solidarismul.
2.	"	8	Februarie	"	6	"	Premegătorii (Owen, King, Fourier, Blanc).
3.	"	15	Februarie	"	6	"	Infăptuitorii (Pionierii din Rdchdale, Schulze, Raiffeisen).
4.	"	22	Februarie	"	6	"	Nașterea și dezvoltarea cooperației în Vechiul Regat și în Transilvania.
5.	"	29	Februarie	"	6	"	Capitalismul și cooperația.
6.	"	7	Martie	"	6	"	Cooperația și socialismul.
7.	"	14	Martie	"	6	"	Sindicalismul, corporativismul și cooperația.

8. Luni, 21 Martie ora 6 p. m. **Cooperatia în Danemarca, Germania, Bulgaria, Finlanda și Cehoslovacia.**
9. „ 28 Martie „ 6 „ **Cooperatia în Anglia, Statele Unite, Italia și Rusia Sovietică.**
10. „ 4 Aprilie „ 6 „ **Organizarea internațională a cooperatiei.**
11. „ 11 Aprilie „ 6 „ **Legislația și organizarea federativă a coop. în România.**
12. „ 18 Aprilie „ 6 „ **Stat agrar, Stat țărănesc, Stat cooperativ.**

Cooperativizare *)

Când un organism slăbește, îl invadează toți paraziții cari se năpustesc asupra lui fără împotrivire, îi sug sângele, îi anemiează și îl istovesc. Acelaș proces se petrece și cu organismul colectiv al unei societăți bolnave. Parazitul nu trăește pe un corp sănătos; de acolo fugе. El nu poate prospera decât pe un teren slăbit. De aceea constatăm că dela războiul încoace, atât în țară la noi, cât și în toată Europa și, am putea spune, în toată lumea, au răsărit tot felul de samsari, intermediari de diferite spete, cari speculează în toate direcțiile nevoile producătorilor, interpunându-se sub toate formele posibile între ei și consumatori.

Căci organismul economic al lumii, ieșit din război complet istovit, s'a găsit de atunci încoace, timp de aproape 15 ani, într'o continuă stare de suferință. Aparența de prosperitate, survenită acum câțiva ani (1924—1928), era doar comparabilă cu figura buhăită a unui bolnav, trimis la munte și îngrășat artificial. Căci sub această stare aparentă rodea mereu boala rămasă ascunsă.

Abia astăzi, după ce forțele s'au sleit cu totul, și bolnavul a început să-și dea seama că viața îi este serios amenințată, a început reacțiunea. El s'a sculat și prinde a se scutura, curățindu-și crustele parazitare, pentru a da din nou viață sănătoasă trupului său și a-și expune celulele la raza soarelui binefăcător.

Și semnalul nu vine din țara acelor oameni practici, cari, lipsiți de romantismul unor idealuri prea îndepărtate, au știut totdeauna să pipăie răul la sediul lui adevărat. Ne vine din Anglia. Nu vreau să vorbesc aici de atitudinea așa de curajoasă în chestiunea etalonului-aur. Ci de o altă inițiativă, care interesează agricultura.

Noi suntem deprinși să vedem în Anglia ca și în Germania, numai niște țări industriale, fără preocupări agricole și poate de aceea ne

*) Reținem din „Cuvântul”, 5—II—1932, frumosul articol al dlui prof. univ. G. K. Constantinescu. Presa românească ar trebui să dedice săptămânal importanței probleme a cooperatiei o pagină specială. De obicei, însă, în presă se strecoară numai vorbe de ocară pe seama cooperatiei.

scapă unele gesturi de o importanță, uneori, hotărâtoare pentru anumite probleme.

În primăvara anului 1931 agricultura engleză a fost dotată cu o lege foarte interesantă pentru restabilirea raporturilor dintre producători și consumatori. Este „*Agricultural Marketing Bill*”. Această lege obligă pe producătorii agicoli să-și vândă produsele lor numai prin *cooperative de desfacere*. Este un pas de o considerabilă importanță, pe care-l face intervenționismul de stat englez în sprijinul agricultorilor, pentru ieftinirea producției.

În același timp, o legislație asemănătoare ia ființă în Germania. La 12 Iulie 1931 au intrat în vigoare în această țară legile care prevăd cooperativizarea forțată a producătorilor de lapte, precum și sindicalizarea fabricilor de zahăr și de scrobeală. Iar actualmente se agită introducerea acestei solidarizări forțate, și în alte ramuri de producători, spre a-i pune în condiții de a ieși de sub tutela intermediarilor și a-i aduce în contact cât mai direct cu consumatorul.

Iată unul din punctele sensibile ale momentului de față. Iată un gen de reacție dintre cele mai bogate în perspective. Neapărat, există și și adversari ai cooperativizării silite. Dar aceștia nu cer altceva decât să se epuizeze mai întâi toate celelalte mijloace de promovare benevolă și numai după aceea să se recurgă la regimul obligatoriu. În fond, se ține de același ideal: organizarea totală a producătorilor în cooperative de desfacere.

Este indiscutabil că în tot Occidentul tinerul pentru o asemenea acțiune de știl mare se găsește mult mai bine pregătit decât la noi. Și anume în special prin miile de sindicate profesionale ale cultivatorilor de tot felul, cari sunt grupați și organizați pentru fiecare soi de plante sau fiecare rasă de animale. Acestea au preparat o ambianță, care face stăzi posibilă, sub presiunea crizei, a asemenea organizație. Numai în mica Danemarca există 1230 de sindicate pentru creșterea vacilor, 385 pentru creșterea cailor, 950 pentru controlul lapte-lui, etc.

Criza agriculturii tebuie să ne mâne și pe noi pe același drum. Este momentul cel mai favorabil, care ne facilitează realizarea acestor comandamente superioare ale unui program agrar: sindicalizare și cooperativizare.

Prof. G. K. CONSTANTINESCU.

— SE CERE SĂ RECUCERIM pozițiile pierdute, în domeniul economiei naționale, dela care într'o jumătate de țară, suntem cu totul excluși... Și aci tocmai e chemată să intervină cooperativa, cu rostul ei — pe căte nu-l are nicăiri aiurea — de măsură salvatoare de neam.

Românul nu mai poate lupta în concurență, și aceasta pentru faptul că el este unul și concurenții lui sunt o mie. În fața acestei stări de lucruri desnădăduite, singurul mijloc de a lupta cu oarecari sorți de izbândă, ar fi asociația.

(A. C. Cuza, Meseriaoul Român, Iași, 1893 p. 76)

Inaugurarea casei pionierilor

Orice religie își are legenda sa, sfinții săi și locurile sale de pelerinaj de cari nu se va putea lipsi niciodată. Cooperația încă are toate acestea, căci cooperația e o religie. Ea are pe cei 28 apostoli ai săi cari n'au fost pescari, ci țesători; ea își are staulul în Toad Lane, unde ea s'a născut în ajunul Crăciunului. Ea va avea acum muzeul ei unde se vor expune relicvele sale, unde nesfârșite procesiuni de pelerini, din tot atâtea țări ca și cei cari merg la Roma, vor veni nu să înghinuncheze, ci să se reculegă la comemorarea operei celei mai grandioase care a ieșit vre-odată din mâinile celor cari muncesc. Căci acolo a fost sămănată ghinda ștejarului care adumbește astăzi pământul întreg.

Biserica creștină a primelor zile, pe care am invocat-o, pune în practică un oarecare comunism. Unul dintre apostolii a scris chiar în acest sens. Aceasta nu este însă nici pe departe ceea ce au făcut Pionierii cari, contrar, au rupt cu practica cooperativelor anterioare, cari visau să constituie un fond comun în felul celui indicat de congregațiile religioase. Totuși Owen, inspiratorul lor, se proclamă comunist și congresul respectiv din 1832 declară, într-una din rezoluțiile sale „că e bine să se știe de către toți că toate marile și supremele scopuri ale cooperativelor comerciale, agricole sau de manufactură este comunitatea pământului”.

„Ori, se știe că de fapt primul act al Pionierilor fu împărțirea individuală a beneficiilor nu după rate de acțiuni, ci după rate de cumpărături. Însă într'un fel sau altul sistemul individualist a fost acela care caracterizează statutele lor. Trebuie însă de remarcat, că totalul beneficiilor a fost astfel repartizat, în afară de sustragerea unei cote de 2½ p. c. pentru instruire proprie. Astăzi nu mai există deloc cooperative, nici chiar printre cele burgheze, cari să efectueze o asemenea proporție (97½ p. c.) repartiții individuale.”

Era deci, în sistemul dela Rochdale, o afirmare individualistă foarte pronunțată și nu pe nedrept Halycake a intitulat celebra sa lucrare istorică asupra Pionierilor „Ajutorul prin popor”, ceea ce prin parafrază s'ar putea traduce: „Cum au învățat Pionierii poporul să se intereseze el însuși de afaceri”.

Este deci oarecum surprinzător când auzim pe camarazii dela Moscova declarând chiar recent că ei sunt adevărații continuatori ai Pionierilor dela Rochdale, iar noi suntem renegații. Mai repede sunt dispus să cred că dacă Pionierii s'ar scula astăzi din morți, ei ar face un și mai larg loc solidarismului, rezervând o parte mult mai mare operelor sociale și, cedând deviza „self-help”-ului individualismului american, ar lua-o pe cea a ajutorului mutual, ajutor reciproc care nu este altceva decât transpunerea cuvântului de „Cooperație”.

A trebuit să treacă mulți ani până când Casa Pionierilor, care căzuse în mâinile nu știu cărui comerciant, să fie recumpărată copiilor lor, adică cooperatorilor din lumea întreagă. Când am vizitat Rochdale, acum douăzeci de ani, mi-am exprimat marea mea surpriză față de o asemenea indiferență.

Această restituire pioasă nu se datorește actualei societăți a „Bra-vilor Pionieri dela Rochdale”, ci „Uniunii britanice de cooperative”, care a făcut acest lucru cu propriile sale mijloace și cu ajutorul unei subscripții făcută în toate țările. Și în sfârșit casa veche se va deschide. Și nu mă îndoiesc că vor fi acolo mulți cooperatori, dar și mai mulți vor fi aceia cari nu vor putea asista decât cu inima.

Dacă cele 50.000 de societăți, fiice și nepoate ale Pionierilor dela Rochdale, s'ar prezenta, Marea Britanie nu va fi așa de mare ca să-i poată cuprinde pe toți.

Aceasta nu este însă decât o prefață pentru aniversarea glorioasă care va avea loc peste trezeci de ani. Și dacă putem crede într-o viață economică nouă ea e posibilă numai prin cooperatie.

Ch. Gide, în „Coopérateur de France”.

Traducere de CORNELIU ALBU.

CELE 13 PĂCATE ALE BĂNCILOR. Dl J. S. Love, descrie astfel păcatele băncilor:

1. A lua bani jcu împrumut spre a împrumuta mai departe; o politică neprofitabilă și nesănătoasă;

2. A solicita depozitele publicului numai pentru a măni volumul afacerilor Băncii. Niciodată o bancă nu a făcut parale din mânăuirea banului publicului, dar multe bănci au ajuns la necaz cu astfel de fonduri;

3. Protejarea împrumuturilor înghețate și nedezirabile. S'a dovedit că nu e bine ca o bancă să mai pue ban bun peste cel rău. Nu trebuie să se amâne răul și să se mănânce beneficiile, mai bine să se curețe portofoliul de asemenea împrumuturi și să se cunoască adevărata situație;

4. Menținerea conturilor cari nu aduc beneficii. Publicul recunoaște și plătește bucurios serviciile necesare;

5. Schimbul hârtiilor între Băncile afiliate sfârșește prin a produce credite negarantate;

6. Instituțiuni de capital, legate cu mare risc, depind de succesul societății;

7. Împrumuturile de politeță, în general funcționarilor unei societăți cu care Banca e în bune relațiuni sunt foarte indezirabile și întotdeauna legate de pierdere;

8. A neglija să se ia gajuri de bunuri mobiliare sau a neglija să se verifice gajurile în fiecare an, sau să se reînnoiască; banca nu trebuie să se mulțumească cu declarația împrumutatului, ci să ia informațiuni la fața locului.

9. Acordarea de credite cu multă ușurință fără informațiuni suficiente;

10. Acordarea de dividende fără beneficii reale este nu numai o uzanță rea, dar ilegală și urmată de turburări;

1. Gajuri de mâna 2-a, care sunt mai degrabă un pasiv decât un activ, nu au ce căuta într-o bancă;

12. A adăuga dobânzi la sume duioase ceea ce crează profituri nerealizate urmate de decepțiuni;

13. Prea multe efecte publice de mâna 2-a. Din nefericire bancherii din trecut considerau efectele de orice fel, ca un plasament sigur. Experiențele recente însă au că este necesar să fim foarte atenți în selecționarea efectelor publice.

N. B. Sunt observațiuni cari în mare parte pot fi ținute în seamă și de băncile noastre populare.

(Traducere din Bankers Magazine, New-York. Octombrie 1931, pag. 428).

IN GLASGOW (Scoția - Anglia) cea mai mare brutărie este brutăria cooperativă, care are ca membri 242 alte cooperative de tot felul. În cursul anului trecut a avut o vânzare de aproape 500 milioane lei. Ea fabrică o pâine bună și o vinde cu prețul mai scăzut. Cu toate că prețul făinei se urcase în ultimul timp din urmă, totuși prețul pâinii a rămas același. Din această cauză și brutăriile particulare au fost nevoite și ele să reducă prețul. Iată cum cooperativa regulează prețurile alimentelor!

IN FRANȚA marea cooperativă din Paris „Uniunea Cooperatorilor” posedă o clinică (spital) de chirurgie și dentistică (îngrijirea dinților), precum și 3 farmacii, necesare societății de ajutor mutual, înființată acum 13 ani. Clinica s'a mutat de curând în noul local pe care l-a construit cooperativa. Aproape 25.000 membri se bucură de aceste binefaceri ale cooperativei. Aci se oglindește mai bine porunca Domnului: „Iubește pe aproapele tău, ca pe tine însuși”.

RUSIA SOVIETICĂ. În raportul pe care dl M. Zelensky, președintele Consiliului lui „Centrosoyus” l'a supus recentei sesiuni plenare a Uniunii Centrale pan-rus a sindicatelor, se expune programul mișcării cooperative de consum sovietic pentru anul al IV-lea al planului cincenal.

Pentru sprijinirea acestui plan, dl Zelensky cere subordonarea completă a activității cooperativei de consum sovietice programului industrial elaborat. Trebuie ca toate resursele mișcării de consum să fie concentrate pentru punerea în execuție a decretului guvernamental cu privire la aprovizionarea cu precădere a centrelor industriale celor mai importante din Uniunea sovietică. Cooperativele de consum au misiunea de a lupta cu toată puterea în contra comerțului privat care, profitând de organizația încă debilă a mișcării de consum, deține încă

și în mod ferm, vânzarea produselor, ca de pildă legumele, produsele lactate, carnea, etc. O altă misiune importantă, ce incumbă cooperației de consum, privește realizarea în practică a politicii de prețuri a lui „Centrosoyus”. Trebuie să se pună o limită nu numai majorării ilegale a prețurilor, dar cheltuețile cooperativelor trebuiesc reduse, spre a obține o nouă scădere a prețurilor. O atențiune deosebită trebuie să se acorde în vederea ameliorării calității produselor. Cooperatorii trebuie să-și dea bine seama că a face comerț nu însemnează numai a vinde, dar și a cumpăra și anume la sursele locale de producție, ca de pildă firmele colectivistice și la cooperativele de meșteșugari, mai degrabă decât la enormele întreprinderi guvernamentale. Mișcarea de consum trebuie deasemenea să-și mărească randamentul propriilor ei centre de producție pentru care guvernul a alocat o sumă de 4.300 mii ruble, ceea ce reprezintă 25% din cifra de afaceri totală a mișcării pe 1931. Fiecare cooperativă și fiecare organizațiune cooperativă de uzină și de fabrică trebuie să posede centre proprii de producțiune. În același timp trebuie să stabilească relațiuni directe între producătorii agricoli și consumatori, relațiuni întărite prin mijlocul contractelor de o durată minimă de un an. Ramurile cele mai importante ale întreprinderilor de producție, deservind cooperativele de consum, sunt fermele de legume și lăptăriile, care trebuiesc descentralizate, așa încât fiecare cooperativă să posede pe cât posibil propriile ei ferme și lăptării pentru aprovizionarea cu legume și produse lactate. Realizarea planului întocmit de „Centrosoyus”, care prevede înființarea a 10 mii de noi magazine de detaliu, 20-20 de mii de magazine pentru aprovizionarea persoanelor locuind în apartamente și de 50 de mii de magazine staționare sau ambulante pentru vânzarea legumelor, a tutunului, a zahărului, etc., depinde de sprijinul conștient pe care îl vor da un număr cât mai mare de muncitori și în deosebi de sprijinul sindicatelor. Dar trebuie observat dintr'un început că o condițiune esențială pentru reușita enormelor sarcini, puse pe umerii cooperației, este ridicarea nivelului de educație al administratorilor și funcționarilor cooperațiști.

— SINGURA REFORMA MÂNTUITOARE a fost într'adevăr cooperația sătească întrucât ea singură a avut puterea, răs-punzând unor reale necesități economice, să revoluționeze întreaga viață a satelor linzând să schimbe înfățișarea ei de până în prezent din patru puncte de vedere: economic, etic și educativ național și social.

(I. Răducănu, *Le Crédit populaire en Roumanie*, p. 4—8).

Gromoslav Mladenatz, Istoria doctrinelor cooperatice, 198 pag.
 Editura Oficiului Național al cooperăției române, 1931, București.

Instituția superioară a mișcării cooperatice din România, Oficiul național al cooperăției române, creiată prin Legea de organizare a cooperăției din 1929, a inițiat editarea unei biblioteci cooperatiste, în 3 serii: I. popularizare; II. îndrumări tehnice; III studii-documentare. Lucrarea de față este întâia din cele cinci, apărute până acum în seria a III-a a bibliotecii cooperăției.

Atențiunea și sprijinul Oficiului național pentru publicistica cooperatistă din țara noastră este demnă de toată lauda. Sacrificiile făcute sunt pe deplin îndreptățite deoarece numai o serioasă literatură cooperatistă alături de o activitate de îndrumare practică și de înfăptuire pot afirma categoric, în viața românească, ideea și acțiunea cooperativă.

Cartea dlui Mladenatz are opt părți: Idee și înfăptuire; Forme primitive de cooperatie și nașterea cooperăției moderne; Premergătorii; Înfațtorii; Organizații cooperatice internaționale; Curente de idei în mișcarea cooperativă în legătură cu alte teorii și mișcări sociale; Sistemul economic cooperativ; Problema cooperăției în legătură cu socialismul și capitalismul în literatura social-economică românească.

„Principiul „înțelegerii pentru viață” este cel puțin tot așa de vechiu ca cel al „luptei pentru viață”, nu numai la om dar în toate societățile animale” (p. 8) spune dl Mladenatz. Această enunțare s'ar putea — cred — completa zicând că principiul înțelegerii nu este numai cel puțin tot așa de vechiu ca cel al luptei pentru viață ci că acest principiu al înțelegerii a fost și este, forțele de atracțiune în societățile umane și animale au fost și sunt cu mult mai tari și mai numeroase decât forțele în luptă pentru viață, decât elementele de disociație și fărâmițare ale societăților umane și animale. În epocă în care tabloul „selecționării speciilor” prin „lupta pentru existență” alcătuit de Haeckel și Darwin, nu s'a șters încă din memoria contemporanilor, în vremea în care

„binefacerile” individualismului liberin și ale capitalismului rapace găsesse încă destui susținători, astăzi când conferințele dezarmării sfârșese doar prin a constata că an de an se cheltuese tot mai multe sute de miliarde pentru înarmări, se cuvine să se spună respicat și continuu că în viața marilor mulțimi omenești forțele de apropiere, de înțelegere și solidaritate sunt mai puternice decât puterile negative și că aceste forțe trebuie organizate temeinic de jos în sus iar nu de sus în jos cum vor matadorii tuturor rendezvous-urilor internaționale.

În fresca premergătorilor cooperăției autorul trece pe P. C. Plockboy și John Bellers, pe R. Owen, Dr. W. King, Ch. Fourier, Ph. Buchez, Louis Blanc și Giuseppe Mazzini.

Iar în fresca înfăptuitorilor sunt trecuți: Pionierii din Rochdale, Schulze-Delitzsch, F. W. Raiffeisen, W. Haas, L. Luzzatti, L. Wollemborg; se înfățișează, sumar, și sistemul cooperatist danez, precum și caracteristicile organizării sindicatelor și cooperativelor agricole din Franța.

„În domeniul consumului — spune Plockboy în pamfletul său din 1659 — se realizează ieftinirea bunurilor procurate, prin aceea că aprovizionarea se face în comun, în mare, de cei întovărășiți în această organizație economică” (p. 18).

„Munca, nu banii, formează bunăstarea unei națiuni” arată Bellers în expunerea sa din 1695, întemeindu-și sistemul pe niște „colonii cooperative de muncă”.

Dl Mladenatz înfățișează succint dar concludent contribuția însemnată la formarea ideii cooperative a marelui vizionar Robert Owen.

„Eu observai curând — spune undeva Owen — cu câtă grijă sunt tratate mașinile inerte și cu câtă neglijență și cât dispreț mașinile vii”.

„Competițiunea (concurența) trebuie înlocuită prin cooperatie” proclamă Owen în fața muncitorimii nevoiașe. Gândul unei organizații

cooperative pe baze internaționale tot Owen l-a zămislit (p. 21—25).

În anul 1829 Dr. King, într-o revistă a sa, spunea că ridicarea claselor muncitoare din starea de miserie și de dependență față de clasele capitaliste în care se afla, dându-le posibilitatea să-și croiască o viață independentă și de bunăstare fizică și morală, nu se poate face decât pe calea cooperativei (p. 26). King expune în mod admirabil în ce constă esența organizației cooperative a consumului.

Fourier, Buchez și Blanc, fac parte din seria de gânditori francezi cari și-au constituit idealurile de reformă socială pe baze cooperatiste, aci predominând, spre deosebire de Anglia, ideea cooperativei de producție.

„Falangele”, „falansterele” lui Fourier și „familisterele” discipolilor săi, se numesc — cel puțin în lumina anumitor idei și realizări din zilele noastre — pe nedrept fantezii. Se poate întâmpla ca într-o vreme ce va veni mai curând sau mai târziu „fantasmagoricul” Fourier să fie trecut nu numai printre premergătorii cooperativei ci printre premergătorii unui regim general de viață economică, socială și chiar politică.

Idealistul social Buchez pornește dela ideea ajutorului propriu al clasei muncitoare, fără intervenția nerei a Statului și nici a filantropiei; asociațiile de producție își formează fonduri sociale inalienabile pentru acumularea și administrarea cărora Buchez propune să se întemeieze o bancă de Stat a muncii. Acest fond general indivizibil este destinat să realizeze reforma societății pe baze cooperative, prin trecerea mijloacelor de producție în mâinile muncitorilor (p. 36—37).

„Atelierele sociale” ale lui Blanc, constituite cu sprijinul Statului, sunt tot creațiuni ale spiritului reformator al „socialiștilor asociaționiști” francezi.

Mazzini nu a creiat un sistem cooperatist; concepția lui a fost etică, creștină, socială. „Pentru veci — spune el — ne despărțim de epoca exclusiv individualistă și cu mai multă justificare de acei individualism care reprezintă materialismul

epocii”. „În toate domeniile cooperative se confirmă regula potrivit căreia asociațiile nu adună ci multiplică forțele întreprinderilor cari aderă la acestea” (p. 41).

Di Mladenatz încheie capitolul înaintașilor desprinzând caracteristicile fundamentale ale operei acestora.

În această frescă i-s'ar fi cuvenit, poate, un loc și lui Saint Simon și E. Cabet. De-asemena, printre „uto-pii” s'ar fi putut menționa și falansterul „fourierist” al românilor Theodor Diamant și Manolache Bălăceanu, dela Scăeni—Prahova, în 1835.

În 49 pagini, autorul înfățișează sistemele și înfăptuirile câtorva mari cooperatori.

Recunoaștem că deosebirea netă între premergătorii și înfăptuitorii nu este posibilă. Și „premergătorii” au înfăptuit; de pildă, Owen, Buchez, discipolii lui Fourier. De-asemena „înfăptuitorii” au avut concepții caracteristice privitor la organizarea societății. Poate că n'ar fi lipsită de temei deosebirea între cooperatori cari au reușit și cooperatori cari n'au reușit. Și insuccesul într-o anumită vreme nu condamnă definitiv nici ideea și nici pe creatorul ei.

În capitolul despre organizațiile cooperative internaționale, di Mladenatz înfățișează evoluția ideei și a acțiunii de colaborare internațională în mișcarea cooperativă, începând cu „Societatea tuturor claselor, ale tuturor națiunilor” întemeiată, la Londra, de Owen, în 1835 până la al XIII-lea congres al Alianței cooperative internaționale ținut la Viena, în August 1930. Autorul, luând și parte activă la desbaterele unor congrese ale Alianței, expune cu competență și metodic frământările de idei din congrese, luptele de supremație date de cooperativa de consum și desbinările la cari au dus aceste lupte.

În partea a șasea a studiului său di Mladenatz cercetează concepția liberală, influența pedagogiei sociale, socialismul asociaționist, socialismul modern, creștinismul social, solidarismul, sindicalismul și socialismul de gildă raportându-le la curentele de idei din mișcarea cooperativă.

Schulze-Delitzsch — spune autorul:

— era un adept fără rezerve al concepției economice liberal-individualiste; cooperația are ca scop — după Schulze — numai înlăturarea unor defecțe ce se constată în organizația capitalistă a societății și deci ea nu face decât să contribuie la întărirea regimului actual (p. 118—119).

Concepția lui Raiffeisen era asemănătoare, era doar pătrunsă de un spirit social mai intens. Concepția lui V. A. Huber asupra cooperației avea un caracter etic și mult mai social ca a celorlalți doi; totuși și el acceptă principiile de bază ale ordinii economice capitaliste a societății (p. 119).

Nu numai mișcarea din Elveția ci și începuturile acțiunii cooperatice în o bună parte din celelalte țări au fost îmboldite și influențate de concepțiile de pedagogie socială ale celor doi mari pedagogi elvețieni, Pestalozzi și Fellenberg (p. 124).

Astăzi când vântul colectivismului bate destul de simțit e necesar să subliniem deosebirea dintre acesta și prietenul său, asociaționismul. Acesta din urmă — spune Gide — e mai individualist, se teme ca individul să nu se piardă în masă și crede că-l apără mai bine prin organizarea de mici grupe autonome cari se pot federa între ele. Asociaționistii se deosebesc însă și de școala economică liberală fiindcă vor creșterea cu ajutorul acestor asociații a unui mediu nou; asociația va înlătura concurența care este marele pericol social, căci ea duce la monopolul capitalului.

Autorul expune, mai departe, punctele de vedere cunoscute ale lui Lassalle. Marx și ale altor socialiști moderni privitoare la cooperație.

„Numai prin cooperative de producție muncitorii pot înlătura „legea de aramă a salariilor — spunea Lassalle. Impotriva acestei legi, cooperativele de consum sunt aproape neputincioase. „A face din clasa muncitorilor propriul său patron, iată mijlocul, singurul mijloc, de a se abroga această lege crudă, această lege de aramă care determină salariul” — spunea tot Lassalle.

Karl Marx ca și discipolii săi nu acordă o însemnătate prea mare cooperației ca mijloc de întronare

a unei noi ordine sociale. El arată că cooperația poate fi socotită ca o mare experimentare socială, care a dovedit că poate exista producție în mare, mergând în cadență cu progresele științei moderne, fără existența unei clase stăpânitoare, patronale (p. 132).

Autorul expune și vederile lui Louis Bertrand, unul din conducătorii mișcării muncitorești din Belgia, ale conducătorului actual al mișcării cooperative austriace dr. Karl Renner, ale lui Benoit Malon, Ed. Bernstein, etc.

Misiunea diferitelor forme de activitate cooperatistă este apreciată în mod deosebit de diferiții socialiști ziși moderni. De ex.: Lassalle și Marx atribuie numai cooperativei de producție un rol hotărâtor în rezolvarea problemei sociale, pe când Renner, Malon, Bernstein cred că numai cooperația de consum poate rezolva problema în spirit socialist. De asemenea și cât privește raporturile dintre politică și cooperație punctele de vedere ale scriitorilor socialiști menționați și ale altora, diferă.

Creștinismul social, care nu formează o școală unitară, nu acceptă dogma economică a școlii liberal-individualiste; el vrea să înlocuiască egoismul insului economic din epoca modernă a capitalismului prin crearea unui spirit de solidaritate, bazat pe iubirea creștinească a deaproapelui (p. 147).

Din școala solidaristă, dl Mladenatz menționează păreri ale lui Léon Bourgeois, Durkheim și Bouglé. Acesta din urmă spune: „Să se înceteze de a tot spune, când se vorbește despre filozofia cooperației: „morală de negustori”. Cooperatorii nu devin negustori decât pentru a distruge moravurile și spiritul clasic al tarabei”.

Apoi, Ch. Gide: „Solidaritatea nu este ca libertatea, egalitatea sau chiar fraternitatea, un cuvânt sau un pur ideal: ea este un fapt, unul din faptele cele mai bine stabilite de către știință și de către istorie, descoperirea cea mai considerabilă a timpului nostru. Și acest fapt al solidarității se accentuează din zi în zi mai puternic” (p. 156).

Deosebit de interesant este capitolul despre Sistemul economic cooperativ.

Autorul menționează lămurirea lui Werner Sombart privitor la sistemele economice. Sombart găsește că — cât privește spiritul și forma, cooperarea reprezintă un sistem economic deosebit de celelalte; tehnica acestui sistem însă e aceeași ca a economiei moderne.

Punctele de vedere ale școlii „socialismului cooperativ” întemeiat de Ed. Pfeiffer, deși stabilite de acum aproape 70 ani, pot deveni actuale în lumina nouilor idei de organizare social-economică.

Profesorul Staudinger privește cooperarea modernă ca o contratendență împotriva apăsării capitalismului actual. H. Kaufmann se așează pe terenul unei concepții materialiste a cooperării, iar prof. Ernst Grünfeld ține seamă în primul rând de efectul și însemnătatea politico-socială a mișcării. Hans Müller, în ultimul timp, a stabilit ca principiu fundamental al dezvoltărilor sale cooperatiste, interesul muncii, iar ca formă de activitate cooperativă, economia colectivă.

Dl Mladenatz clasifică cooperati-vele în: cooperative ale consumatorilor și cooperative de producători, adăugând însă că există și forme mixte, îndeosebi la cooperativele sătești. Clasificarea, într'un fel sau altul, poate fi discutată; ea, însă nu prezintă, de fapt, o importanță deosebită.

Cooperarea — spune autorul — se adresează elementelor slabe din punct de vedere economic. Cred că afirmatiunea nu este pe deplin justă. Este drept că cooperarea, de-a-mădată, a atras, în general, „elementele slabe din punct de vedere economic”. Ca sistem economic deosebit, cooperarea se adresează societății, în totalitatea ei; că astăzi ideea prinde și fapta se încheagă numai într'un anumit mediu, este firesc, inerent începutului; cooperarea pune probleme a căror deslegare, în spiritul ei, pretinde luptători chiar fanatici cari să dea acestei mișcări amploarea și încheierea așteptată nu numai de cei slabi ci

de toți cei înzestrați cu un spirit social, spirit dominant în societatea de mâine.

Lucrarea dlui Mladenatz se încheie cu înfățișarea sumară a opiniunilor dlor Zeletin, G. Tașcă și G. Ionescu-Sisești, privitoare la cooperare în legătură cu socialismul și capitalismul, întovărășindu-le de aprecierile și observațiunile judicioase ale dsale.

„Istoria doctrinelor cooperative” este cartea cea mai completă din literatura cooperativă românească. Această carte nu este numai prețioasă prin cuprinsul ei, dar este mai cu seamă necesară tuturor celor care voesc să ia cunoștință, în limba noastră, de evoluția gândirii și de tehnica acțiunii cooperatiste elaborată de marii înfăptuitori.

Mai mult cu caracter bio-bibliografic, în acest compendiu — pe care autorul, în prefață, îl numește note de cursuri, iar în titlu „Istorie a doctrinelor” — opiniile autorului, strecurate și împrăștiate îndemănatic, se găsesc greu; poate, dsa, scriind istoric, nu putea face altfel. Poate că, iarăși, tot din această cauză autorul evită tragerea de concluzii respicute și aruncarea unei priviri mai îndrăznețe asupra viitorului.

Cred că despicarea viitorului cooperatiei și a rostului acestei mari mișcări social-economice cu adânci repercusiuni în domeniul moral și politic o găsim mai mult în „utopiile” premergătorilor, în rezoluțiile unor congrese ale Alianței (de ex. congresul dela Basel din 1921) și în manifestul cooperatist din 1921 semnat de un mare număr de profesori universitari francezi, cari formulează și acceptă categoric directiva anticapitalistă și antiindividualistă a cooperatiei, decât în gândirea și fapta, deseori de compromis, a cooperătorilor liberaloizi.

Cartea dlui Mladenatz e o carte bine scrisă, a cărei citire folosește foarte mult, e o carte de mână întâi în literatura cooperatistă românească a cărei răspândire s'ar cuveni să fie cât mai largă.

VICTOR JINGA.

Dr. G. Ionescu-Sisești, *Agricultura în epoca contemporană*, 202 p.
Editura P. A. S. 1931, București.

Carta cuprinde patru părți: I. Agricultura și capitalismul; II. Evoluția prin capitalism a agriculturii, prin reformele agrare din centrul și orientul Europei; III. Cultura agrară și progresul economic și IV. Educația agricolă a satelor României.

În partea I-a autorul vorbește despre Caracterelor fundamentale ale economiei familiale și ale capitalismului; obârșia capitalismului, agricultura în sistemul capitalist, forme de evoluție capitalistă a agriculturii în diferite țări ale Europei și în deosebi în România, neajunsurile agriculturii capitaliste, examinarea altor sisteme economice de producție agrară și despre viitorul țărănimii românești.

„Aspectul social al structurii capitaliste este burghezia, aspectul filozofic este individualismul, aspectul politic este liberalismul, egalitatea înaintea legilor, suveranitatea națională, parlamentarismul“. (p. 7—8.)

Păcatul acestei cărți este că autorul vede aspectele de toate felurile numai ale structurii economice capitaliste și chiar dacă face mențiune și de alte sisteme economice desfășoară astfel a gumentăția pentru a scoate basma curată și traică exclusiv sistemul economic capitalist în organizarea producției agricole.

„Capitalul și producția capitalistă a deschis și în agricultură ca și în industrie o perspectivă nelimitată“ (p. 22). „Ca și în industrie și în tehnică, știința a fost pusă în serviciul modului de producție capitalist — ori poate știința nu și-a putut niciodată valorifica mai bine cuceririle sale ca în epoca structurii capitaliste“ (p. 24). „Agricultura este susceptibilă de a fi organizată după modul de producție capitalist și roadele acestui mod de organizare sunt tot așa de bogate ca și în industrie“ (p. 26).

Autorul, încântat de rezultatele mari ale capitalismului industrial, indică și agriculturii aceeași cale pentru că „nu pot să existe în aceeași societate două sisteme economice diferite, unul trebuie să cedeze în fața celuilalt“ (p. 13).

„Exploatarea țărănească nu se poate sustrage modului de producție capitalist și de fapt, în occident, marea, co-

vârșitoarea majoritate a exploatărilor țărănești sunt mici întreprinderi capitaliste“ (p. 28), ocrotite de tarife urcate protecționiste, adăugăm noi.

Caracterelor capitalismului, așa cum au fost formulate de Sombart, producția pentru schimb, principiul beneficiului și raționalismul economic sunt, — spune autorul — și de esența exploatării agricole capitaliste. De buna seamă însă, că atunci când se opune sistemului capitalist, un alt sistem sau sisteme, nu se au în vedere numai caracterelor de mai sus formulate de Sombart ci și: distribuția produselor, repartitia excedentului unei exploatări, utilitatea ei socială, coordonarea intereselor muncii cu acelea ale exploatării, spiritul de echitate, etc, cari toate, în exploatarea agricolă au o înfățișare și un cuprins special.

Cooperației, d-l Ionescu-Sisești, îi consacră în toată cartea 5 pagini, din cari 3 — pag. 198—201 — educației cooperatiste. Să recunoaștem că e prea puțin într-o carte care se intitulează „Agricultura în epoca contemporană“.

„Ce structură economică și socială prepară omenirii educația prin cooperatie, nu se poate prezice. Deocamdată cooperatia se încadrează în sistemul capitalist“ (p. 31). Autorul citează opinia câtorva scriitori, despre cooperatie, opinii cari diminuează însemnătatea acestui sistem economic și social. D-l Sisești făcea bine dacă cita și opiniile altor scriitori — tot atât de importanți — despre cooperatie; ar fi arătat cooperatia într-o lumină mai mare și deci mai completă.

„Cooperatia — spune autorul — nu e filantropie, nu e nici socialism. Ea e asocierea micii economii, a micilor capitaluri, deci asocierea mai multor energii modeste, spre a crea o întreprindere, cu puteri unite“ (p. 199—200).

Evident, că cooperatia nu e nici filantropie și nici socialism, cooperatia e și mai întâi și mai pe urmă cooperatie și deci nici capitalism, pentru toți acei cari au înțeles-o, o simt și o aplica. Să nu ne denatureze criteriul just de apreciere, pseudocooperatia; avem și de aceasta și încă multă; după cum avem și pseudo-filantropie, pseudo-socialism și pseudo-capitalism.

Acea „asociere a m'cei economii“, „a mai multor energii modeste“, spre „a crea o întreprindere „cu puteri unite“, de cari amintești d-ta d-le Sisești, împreună cu alte particularități pe cari d-ta nu le amintești, alcătuiesc armatura unei lumi noi pe care nu e de ajuns numai să o cunoști — chiar pe jumătate — ci în care se cuvine mai cu seamă să crezi.

Totusi, se cuvine să reproducem și cuvintele respicate și bune despre cooperatie, ale autorului.

„Acel partid, va binemerita dela patrie, care va obliga pe membrii săi să se asocieze în cooperative, iar pe acei cari vor conduce mai bine, cari se vor dovedi mai destoinici, în acest domeniu, să-i consacre ca exponenții mulțimii și ca oameni reprezentativi ai partidului“ (p. 201).

Prin urmare, dl Sisești, chiar dacă nu vede în cooperatie o lume noua, totuși o crede în măsură să făurească o altă lume; și dacă e alta nu mai poate fi aceasta, lumea capitalismului careia d-sa îi acorda foarte mult credit.

„Ceeace n'a făcut liberalismul — adevăcă aspectul politic al capitalismului, cum spune d-l Sisești mai înainte — ceeace n'au făcut conservatorii au făcut țărani, prin forța de dezvoltare care era în mijlocul acestei clase. Țărâniea a putut crea o mișcare cooperativă și tot puterea ei a determinat reforma agrară“ (p. 42).

Autorul expune, mai departe, neajunsurile agriculturii capitaliste, arătând punctele de vedere ale câtorva școli economice pentru a trage următoarea concluzie:

„Agricultura nu poate să se întemeieze în epoca actuală decât pe principile economice burgheze-capitaliste, iar categoria socială care reprezintă și întrupează agricultura în forțele ei de rezistență și de creație, e țărâniea“ (p. 58).

„Evoluția europeană din ultimele decenii și în special cea din Orientul Europei, a dovedit că agricultura viitorului va fi o agricultură de țărani burghezi cu o proporție moderată de ferme mijlocii și mari. Aceste ferme sunt într'adevăr pionierii dezvoltării capitaliste și ai progresului tehnic“ (p. 59).

Evoluția europeană, chiar dacă se crede că Europa sfârșește la Nistru,

Minsk și Pripus, dovedește dimpotrivă că agricultura viitorului, menținându-se structura de azi a proprietății pulverizate, va fi o agricultură retrogradă și deficitară, în imposibilitate de a înfățișa nici caracterele capitalismului formulate de Sombart și însușite de d-l Sisești: raționalismul economic, să producă pentru schimb și cu beneficiu.

Au trecut numai ceva peste zece ani de când s'au realizat reformele agrare în Polonia, România, Cehoslovavia și Jugoslavia și cine nu constată că „evoluția“ determinată de aceste reforme, din punct de vedere economic și social chiar, n'a însemnat un progres adevărat; s'ar fi cuvenit ca aceste reforme să se fi făcut cu o mai mare înțelegere a intereselor de azi și de mâne ale păturii țărănești, care din pricina acestei „evoluții“, pe când mai înainte, nu avea nimic, astăzi, datoririile îi întrec cu mult puțina ei avere trecută, de drept, pe seama creditorilor.

Unde vede d-l Sisești „evoluția“ în bine, „agricultura viitorului“? Simpatia d-sale pentru „țărani burghezi“ și pentru „pionierii dezvoltării capitaliste“, este infirmată de realitățile cari singure evoluiază pe căi cari nu țin seama de niciun fel de afecțiuni pentru ceeace a fost sau pentru ceeace cred, unii, că ar trebui să fie.

D-sa la pag. 53 spune: „Toată critica socialistă și toată construcția ei despre modul cum trebuie organizată societatea, cade în fața agriculturii țărănești. Viața rurală a desmințit sistemul socialist“.

Nu facem aci apologia socialismului ale cărui premise, în mare parte, nu le împărtășim ci constatăm doar că numai viața rurală — după afirmația d-lui Sisești — a desmințit sistemul socialist; prin urmare cea industrială nu. Deci în agricultură e rău un sistem care s'ar potrivi industriei. În acest caz însă nu mai poate fi vorba de unul și acelaș sistem, după cum spune d-l Sisești, mai departe:

„Proprietatea țărănească nu poate fi temelgia unui sistem economic a parte, ea se încadrează în regimul capitalist burghez și nu ar putea fi scoasă din el, decât spre a fi aruncată înapoi în economia primitivă familială“ (p. 65).

La sfârșitul părții I-a, d-l Sisești se întreabă: „noi, Românii, să privim spre Occident (spre clasa burgheză a țărănimii) sau spre Orient (regres spre economia familială)“ ?

De ce, neapărat, să apucăm pe una sau alta din căile cari nu sunt ale noastre? Se cuvine, credem, mi în-tâi, să privim spre și în noi înșine și din această scrutare să ne croim calea potrivită realităților, nevoilor și aspirațiilor noastre. Iar dacă totuși avem de tras vre-un folos din privirea spre Occident sau Orient, apoi atunci să privim spre Danemarca, Olanda, Elveția, Finlanda și spre acele lucruri din țările mari din Occident și din Orient, cari ni s'ar potrivi și cari la ele acasă s'au dovedit a fi utile și trainice.

*

În partea a II-a a lucrării, autorul vorbește despre Evoluția dreptului de proprietate, reforma agrară din țările din Occidentul Europei și despre reforma agrară din România.

În această parte a lucrării, dl Sisești face o expunere interesantă asupra caracterului quasi-feudal al structurii agrare în Europa orientală și centrală, înainte de război, asupra slăbirii și apoi întăririi institutiei proprietății, concepției sociale a dreptului de proprietate, asupra lărgirii micii proprietăți în Occident, asupra reformelor agrare din Cehoslovacia, Jugoslavia, Polonia și o expunere mai largă asupra reformei agrare din România.

*

În partea a III-a a lucrării, dl Sisești scrie despre dezvoltarea agriculturii în secolul al XIX-lea, consecința a progresului științei, despre organizarea științifică a învățământului agricol în Germania, Italia, Franța, Statele Unite, în țările născute după război și în România și despre cum se pune problema culturii agrare, în România, azi, în raport cu nevoile economice ale țării.

Problema culturii agrare, autorul o tratează cu competență, susținând necesitatea intensificării acestei culturi în țara noastră.

„Lipsește — în România — desigur și unii factori materiali: credit ieftin, transporturi bune, dar lipsește mai ales pregătirea spirituală: disciplina muncii regulate, spiritul de organizare, spiri-

tul calculator și prevăzător, cunoștințele tehnice“ (p. 152).

„Producția agricolă va crește în raport cu gradul de cultură generală și cultură profesională a agriculturilor, iar prosperitatea economică generală a țării, va depinde de sporirea producției agricole“ (p. 153).

„Știința agrară aplicată la conducerea societăților, e o știință socială, căreia trebuie să i-se dedice toți aceia cari aspiră să joace un rol public. Din cauza nepregătirii conducătorilor ei, societatea noastră, se sbuciumă constant, în crizele politice, sociale și economice. O societate agrară, întemeiată aproape exclusiv pe producția agricolă, este condusă de oameni, dela dregătorii cele mai înalte până la cele mai mici, cari nu au nici o legătură cu pământul, nici o înțelegere pentru problemele agricole. Acest lucru străniu, nu se mai întâmplă nicăieri în lume“ (p. 166).

*

În ultima parte a cărții, dl Ionescu-Sisești, vorbește despre Caracterul economiei moderne, despre educația spirituală, tehnică, a disciplinei și despre educația cooperatistă.

Constatarea dlui Sisești sunt interesante și îndrumările utile. Vorbind despre educația spirituală:

„Ceeace e mai interesant și mai paradoxal, țăranul știe adesea cum să facă și nu face. Știe țăranul prea bine că aratura adâncă e mai bună, că omizile mănâncă frunzele pomilor, că grăul curat e mai bun ca cel secăros, că bălegarul e bun pe loc. Știe și nu face. Lipsește un resort în mecanismul vieții sale, resortul acestui este nevoia de a trăi omenește.“ (p. 173).

Explicând originea relelor de azi, dl Sisești spune:

„Poporul român nu a avut parte de o epocă de absolutism lămurit și desinteresat, ca mai toate popoarele din occident. Absolutismul de care el a avut parte a fost rapace, sălbatec, imoral, aziatic. Această nefericire istorică își vădește urmele în actualitate.“ (p. 194).

*

În cartea d-sale, dl Ionescu-Sisești spune lucruri interesante, mai mult pentru trecut și prezent decât pentru viitor și tocmai pentru că trecutul n'a fost bun, și prezentul nu ne place

așteptam din partea d-sale indicațiuni cât mai juste pentru viitor, pentru viitorul care nu va accepta ca resemnarea d-sale formula ce începe a avea o valoare istorică, a capitalismului și a burgheziei.

La pagina 20 a cărții d-sale este scris: „Pământul nu mai e o forță naturală de producție, el e un mediu care se prepară artificial, întocmai cum se prepară agarul sau gelatina pentru bacterii“.

Dar problema pământului și a ruralilor nu este numai o problemă de producție ci și una de desfacere, aprovizionare, educație, industrializare, e și problemă socială, sanitară, etc., cari toate stau în strânsă legătură.

Producția noastră agricolă e deficitară; și aceasta nu atât pentru că n'avem prețuri mari de vânzare la cereale cât mai cu seamă pentru că nu avem prețuri mici de cost rezultat atât din cheltuieli reduse cât și din majorarea producției la hectar. Noi nu putem influența decât prețul de cost; prețul de vânzare, în liberă concurență, îl stabilește pentru articolele de mare comerț internațional, piața mondială.

Ori, preț de cost mic și desfacere X avantajoasă, în regimul proprietății pulverizate nu se poate avea; capitalismul și burghezificarea țărânimii nu sunt remedii. Au fost pentru alții poate, cu altă evoluție și formație social-economică.

Gospodăria singulară a țranului nu reprezintă o unitate economică susceptibilă de mari îmbunătățiri. Uniunea economică asupra căreia, numai se pot grea tehnica și sistemele moderne de producție și desfacere o formează satul. Gospodăriile țărănești trebuiesc asociate pentru ca toate procesele economice să se petreacă pe un plan mai mare. Și aci cooperajia are un mare cuvânt de spus și mai cu seamă un mare rol de îndeplinit. Di Sisești nu crede astfel, cel puțin în cartea de față. Ne îndeamnă să urmăm căile celor din apus. Regretăm că în cadrul acestei recenzii nu putem stărui mai mult asupra căii pe care credem că ar trebui s-o urmăm, asupra căii noastre.

Cu toate acestea, socotim că lucrarea dlui Sisești are dreptul la toată atenție acelor pe cari îi interesează problemele agrare.

Ținem însă să menționăm că dl Ionescu-Sisești, ca ministru al agriculturii, a făcut să se voteze de parlament, în Iulie 1931, Legea privitoare la avantajile acordate asociațiilor pentru îmbunătățirea agriculturii. În expunerea de motive și în textul legii, dl Sisești dă o însemnătate mult mai mare ideii și faptei cooperative. Importanța acestei legi pretinde însă o cercetare specială.

Victor Jinga.

UNIUNEA DE COOPERATIVE «ARDEALUL»

a Societăților Cooperative din județele: Alba, Bihor, Brașov, Cluj, Cluj, Făgăraș, Maramureș, Mureș, Năsăud, Odorhei, Satu-Mare, Sălaj, Sibiu, Someș, Târnava Mare, Târnava Mică, Trei Scaune și Turda.

Sediul în Cluj: Str. Memorandului No 4.

Atribuțiuni: Vizează statutele, modificarea lor și actele constitutive ale societăților cooperative; organizează controlul legal al cooperativei afiliate; ia măsuri împotriva administratorilor, cenzorilor, lichidatorilor, funcționarilor și prepușilor acestora; hotărăște dizolvarea societăților cooperative; stă în justiție pentru apărarea intereselor societăților cooperative afiliate; organizează asistența tehnică și juridică a cooperativei; organizează propaganda, cursuri cooperatiste, conferințe, congresele cooperativei afiliate etc.

S'au mai primit la revistă următoarele abonamente:

Banca Populară „Pojorteană”, Pojorta — Făgăraș (1931)	Lei 200.—
Coop. de consum „Frăția”, Sămbăta de jos — Făgăraș (1931)	200.—
Banca Populară „Plugarii”, Sămbăta de jos — Făgăraș (1931)	200.—
„ „ „Ardușădana”, Ardușad — Satu Mare (1931)	200.—
„ „ „Minerva”, Poiana Mărului — Brașov (1931)	200.—
„ „ „Bălc”, Bălc — Bihor (1931)	200.—
„ „ „Turda”, — Turda (1931)	200.—
„ „ „Lunga”, Lunga — Treiscaune (1932)	200.—
Coop. de Consum „Mărul”, Geoagiul de sus — Alba (1931)	200.—
Banca Populară „Fântânele”, Huedin — Cluj (1931)	200.—
Banca Populară „Vidrasăuana”, Vidrasău — T-Mică	200.—
„ „ „Furnica”, Teocul de jos — Someș (1931)	200.—
Coop. de producție a „Meseriașilor Pantofari” Cluj (1931)	200.—
Banca Populară „Axente Sever”, Cricău — Alba	200.—
„ „ „Drăganul”, Sebeșul-Mare (1931)	200.—
„ „ „Ajutorul”, Somostelnic — T-Mică (1931)	200.—
„ „ „Infrățirea”, Oșorhei — Bihor (1931)	200.—
„ „ „Elena Doamnă”, Hârlia — Alba (1930)	200.—
DI Gh. Avrigeanu, dir. Bca „Albina” Suc. Dicioșt-martin (1932)	200.—
Liceul „V. Alexandri”, Galați (1930)	200.—
Banca Populară „Unirea”, Târlungeni — Brașov (1930—31)	400.—
Coop. de consum „Solidaritatea”, Cluj (1931)	200.—
Banca Populară „Andreiană”, Sântandrei — Bihor (1932)	200.—
„ „ „Strugurul”, Totoiu — Alba (1931)	200.—
„ „ „Dârlosana”, Dârlos — T-Mare (1931)	200.—
„ „ „Turnu Rosu”, Boita — Sibiu (1930—31)	400.—
„ „ „Căila”, Căila — Năsăud (1931)	200.—
„ „ „Avuția”, Chinteni — Cluj (1931)	200.—
„ „ „Obreja”, Obreja — Alba (1931)	200.—
Dr. Micuș, Măgureș, canonic, Blaj (1930—31)	400.—
Banca Populară „Mântuirea”, Făurești — Satu mare (1930)	200.—